

SOOVITUSED

KOMISJONI SOOVITUS (EL) 2023/1425,

27. juuni 2023,

kestlikule majandusele ülemineku rahastamise hõlbustamise kohta

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 292,

ning arvestades järgmist:

- (1) Kestlikule majandusele üleminekuks 2050. aastaks on keeruline ülesanne, kuid pakub samas liidu majandusele võimalusi. Rohepöördesse investeerimine aitab muuta Euroopa esimeseks kestliku majandusega kliimaneutraalseks maailmajaoks.
- (2) Selleks et vähendada 2030. aastaks kasvuhoonegaaside heidet 55 % ja saavutada eelkõige loodus- ja veekriisiga seotud keskkonnanäitajad, on vaja võtta kiireloomulisi meetmeid. Liit peab aastatel 2021–2030 investeerima ligikaudu 700 miljardit eurot aastas rohkem kui aastatel 2011–2020, et vähendada majanduse CO₂ heidet ning saavutada oma keskkonnanäitajad ⁽¹⁾ ja kavandatud nullnetootõöstuse määruse eesmärgid ⁽²⁾.
- (3) Praegu on vaja kliimaneutraalsele ja kestlikule majandusele üleminekul rahastada neid ettevõtjaid, kes soovivad muutuda kestlikuks, kuid ei saa ühes etapis minna üle täielikult keskkonnahoidlikule ja kliimaneutraalsele toimimismudelile. Selleks et kindlustada reaalmajanduse õigeaegne ja nõuetekohane ülemineku kestlikkusele ning tagada samal ajal majanduse konkurentsivõime, tuleb ülemineku järgmistel aastatel rahastada. Kõik kestliku majanduse jaoks vajalikud tehnoloogilised lahendused ei ole veel kättesaadavad ja majandustegevuses osalejad saavad neid eesmärke saavutada erinevas tempos.
- (4) Kestlik rahandus tähendab, et rahastatakse lahendusi, mis on juba keskkonnasõbralikud, aga ka sellistele lahendustele aja jooksul üleminekuks. Ülemineku edenedes peaks kestlike investeeringute maht aja jooksul suurenema.
- (5) Kuigi liidu õigusraamistik ei ole ülemineku rahastamise mõistet määratletud, tuleks ülemineku rahastamise all mõista kliima- ja keskkonnatoime näitajate parandamise rahastamist, millega toetatakse ülemineku kestlikule majandusele sellises tempos, mis on kooskõlas ELi kliima- ja keskkonnanäitajadega.

⁽¹⁾ Selleks et täita oma heitkoguste vähendamise eesmärgid energia- ja transpordisektoris, peab liit aastatel 2021–2030 investeerima aastas 477 miljardit eurot rohkem kui aastatel 2011–2020. Oma keskkonnanäitajad saavutamiseks peab liit investeerima igal aastal täiendavalt 110 miljardit eurot. Üksikasjalikum teave: vt komisjoni talituste töödokument „Investeeringuvajaduste hindamine ja rahastamisvõimalused ELi nullnetotehnoloogiate tootmise võimsuse tugevdamiseks“ (SWD(2023) 68 final) ja komisjoni teatis „COVID-19-järgne ELi majandus – tagajärjed majanduse juhtimisele“ (COM(2021) 662 final).

⁽²⁾ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa nullnetotehnoloogia toodete tootmise ökosüsteemi tugevdamiseks (nullnetootõöstuse määrus) (COM(2023) 161 final).

- (6) ELi kestliku rahanduse raamistik, kuhu kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/852, ⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/2089 ⁽⁴⁾ sätestatud meetodid, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2022/2464 ⁽⁵⁾ ning Euroopa roheliste võlakirjade määruse ⁽⁶⁾ ettepanek, sisaldavad kaitsemeetmeid ja põhimõtteid, mis selgitavad ülemineku rahastamise kontseptsiooni.
- (7) Kliimaneutraalsele ja kestlikule majandusele ülemineku rahastamine on kesksel kohal komisjoni 2021. aasta teatises „Kestlikule majandusele ülemineku rahastamise strateegia“, ⁽⁷⁾ kus rõhutatakse, et sektorist, geograafilisest piirkonnast, osalejatest ja ülemineku erinevatest lähtepunktidest olenemata tuleb kestliku rahastamise korral kasutada kaasavat lähenemisviisi.
- (8) Käesolevas soovitusel selgitatakse ülemineku rahastamise mõistet ning tunnistatakse olulist rolli, mida turuosalisel võivad etendada, kui nad vabatahtlikult kasutavad ülemineku rahastamiseks vajaduse korral liidu kestliku rahanduse raamistiku vahendeid.
- (9) Ettevõtjad, finantsvahendajad ja investorid, liikmesriigid ja järelevalveasutused võiksid kaasata, pakkuda või kasutada üleminekurahastust kestliku rahanduse vahendite vabatahtliku kasutamise kaudu, nagu on sätestatud käesolevas soovitusel.
- (10) Käesoleva soovituse eesmärk on toetada ülemineku rahastamist investorite jaoks usaldusväärses keskkonnas, soodustades kestliku rahanduse vahendite vabatahtlikku kasutamist ja teabe avalikustamist viisil, mis tagab ülemineku investeerimisvõimaluste usaldusväärse.
- (11) Käesolev soovitus tugineb liidu kestliku rahanduse raamistikule ning ülemineku rahastamise juhtivate rahvusvaheliste algatuste elementidele, nagu OECD ülemineku rahastamise suunised, ⁽⁸⁾ G20 ülemineku rahastamise raamistik, ⁽⁹⁾ kestliku rahanduse rahvusvahelise platvormi aruanne ülemineku rahastamise kohta ⁽¹⁰⁾ ning valitsusväliste üksuste nullnetoheite kohustuste ÜRO kõrgetasemelise eksperdirühma aruanne ⁽¹¹⁾. Seega peaksid rahvusvahelised investorid, kes järgivad käesolevat soovitust, suutma viia oma üleminekusihide ja rahastamisvajaduste peamised aspektid kooskõlla rahvusvaheliste turutavadega.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13). Edaspidi osutab mõiste „taksonoomia“ määrusele (EL) 2020/852 ja selle määruse kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidele.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. novembri 2019. aasta määrus (EL) 2019/2089, millega muudetakse määrust (EL) 2016/1011 ELi kliimaulemineku võrdlusaluste, Pariisi kokkulepet järgivate ELi võrdlusaluste ning võrdlusaluste kestlikkuse aspekti avalikustamisnõuete osas (ELT L 317, 9.12.2019, lk 17).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2464, millega muudetakse määrust (EL) nr 537/2014, direktiivi 2004/109/EÜ, direktiivi 2006/43/EÜ ja direktiivi 2013/34/EL seoses äriühingute kestlikkusaruandlusega (ELT L 322, 16.12.2022, lk 15).

⁽⁶⁾ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus Euroopa roheliste võlakirjade kohta (COM(2021) 391 final). Kaasatud andjad saavutasid poliitilise kokkuleppe 28. veebruaril 2023.

⁽⁷⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Kestlikule majandusele ülemineku rahastamise strateegia“ (COM(2021) 390 final).

⁽⁸⁾ OECD 2022, OECD Guidance on Transition Finance: Ensuring Credibility of Corporate Climate Transition Plans, Green Finance and Investment, OECD Publishing, Pariis.

⁽⁹⁾ G20 2022, 2022 G20 Sustainable Finance Report.

⁽¹⁰⁾ International Platform on Sustainable Finance (2022), Report on Transition Finance. Kättesaadav aadressil: https://finance.ec.europa.eu/system/files/2022-11/221109-international-platform-sustainable-report-transition-finance_en.pdf

⁽¹¹⁾ Valitsusväliste üksuste nullnetoheite kohustuste ÜRO kõrgetasemelise eksperdirühm 2022, Integrity Matters: Net Zero Commitments by Businesses, Financial Institutions, Cities and Regions.

- (12) Euroopa rohelepepe (¹²) eesmärkide saavutamiseks vajalik üleminek hõlmab 2050. aastaks kliimanetraalsusele üleminekut eesmärgiga piirata globaalset soojenemist 1,5 °C-ga kooskõlas ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkuleppega, (¹³) üleminekut kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelisele ning keskkonnasäästlikule majandusele, nimelt ring-, nullsaaste-, loodushoidlikule majandusele ning vee- ja mereressursside säästvale kasutamisele.
- (13) Turuosalisel võivad käesolevat soovitusi kohaldada nii kliima- kui ka keskkonnavalase ülemineku suhtes.
- (14) Ettevõtjatel (sealhulgas nii mittefinants- kui ka finantsettevõtjatel) võivad olla kestlikkusele üleminekul erinevad lähtepunktid, mis sõltuvad mitmesugustest teguritest, näiteks sektorist ja geograafilisest piirkonnast, kus nad tegutsevad. Ettevõtjatel on ka erinevad üleminekuvõimalused ja -suutlikkus, mis sõltuvad nende suurusel, olemasolevatest rahalistest ja materiaalsetest ressurssidest või taristu ja tehnoloogia kättesaadavusest. Selle tulemusena on ettevõtjatel erinev rahastamisvajadus.
- (15) Üleminekurahastuse kasutamine on vabatahtlik. Kõigil ettevõtjatel ega kõigis majandussektorites ei ole märkimisväärset kliima- ja keskkonnavalase ülemineku rahastamise vajadust. Kui aga ülemineku mõju on võimalik vähendada ja ka vähendatakse, tuleks seda tunnustada ja selle rahastamist hõlbustada.
- (16) Väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKEed) võivad vajada üleminekurahastust ning seda ka saada, kui nad esitavad põhilise kestlikkusteabe. Nende väiksuse ja piiratud vahendite tõttu võib see aga olla keeruline ja kulukas. VKEed võivad praktikas vajada oma väärtusahelas osalevate rahastamispartnerite, tarnijate ja klientide tuge, kui nad kaaluvad oma üleminekurahastusvajadust ja juurdepääsu üleminekurahastusele. Suuri äriühinguid ja finantsvahendajaid kutsutakse üles kohaldama proportsionaalsuse põhimõtet, kui nad teevad VKEdega koostööd, ning piirama teabe nõudmist VKEde väärtusahela partneritelt, tarnijatelt ja klientidelt.
- (17) Üleminekurahastus võib aidata rahastada ka selliste ettevõtjate üleminekut, kes tegutsevad sektorites, mida üleminek kestlikule majandusele mõjutab kõige rohkem. Selliste ettevõtjate uued investeeringud ja nendega seotud investeeringukulud võivad näiteks olla kooskõlas liidu kliima- ja keskkonnavalase eesmärkide saavutamiseks vajaliku üleminekuuga.
- (18) Ülemineku rahastamise vajadused saab kindlaks määrata kavandamise ja üleminekusihptide seadmise kaudu. Selleks võib näiteks seada ettevõtte lühiajalised, keskmise pikkusega ja pikaajalised eesmärgid ning kavandada meetmed kooskõlas kliimanetraalsele ja kestlikule majandusele üleminekuuga ning investeerimis- ja tegevuskavad, milles on märgitud eraldatud vahendid ja veel vajalikud vahendid, et tagada eesmärkide saavutamine ning meetmete kavandamine ja rakendamine läbipaistval, usaldusväärsel ja järjepideval viisil. Seda saab teha nii ettevõtja kui ka tegevustasandil, sõltuvalt sellest, kus tekib vajadus üleminekurahastuse järele.
- (19) Ülemineku kavandamise protsess, mille käigus ettevõtjad töötavad välja oma keskkonna- ja kliimaeesmärkidele vastavad meetmed, võib aidata ettevõtjatel minimeerida ülemineku seotud strateegilisi ja finantsriske, teha kindlaks äriühingulised ja selgitada välja äristrateegia, mis võib meelitada ligi uusi investoreid ja äripartnereid.
- (20) Samas võivad ettevõtjad kasutada liidu kestliku rahanduse vahendeid, näiteks taksonoomiat, mitte ainult taksonoomiaga kooskõlas olevate tegevuste ja investeeringukulude avalikustamiseks, vaid ka tulevikku suunatud vahendina oma ülemineku protsessis ning kasutada eesmärkide seadmisel võrdlusalusena taksonoomia kriteeriume. Taksonoomiat kasutatakse üha enam ülemineku rahastamise eesmärgil ning paljud ettevõtjad teatavad taksonoomiaga kooskõlas olevatest investeeringukuludest, mis on eriti suure mõjuga sektorites oluliselt suuremad kui kooskõlas olevad tulud.

(¹²) Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019) 640 final).

(¹³) Liidu poolt heaks kiidetud 5. oktoobril 2016; nõukogu 5. oktoobri 2016. aasta otsus (EL) 2016/1841 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkuleppe Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 282, 19.10.2016, lk 1).

- (21) Investeeringuid taksonoomiaga kooskõla saavutamiseks viie (erandkorras kümne) aasta jooksul peetakse investeerin-gukuludeks, mis on taksonoomiaga täielikult kooskõlas, kui sellega kaasneb investeeringukuludekava, mis on teatavat liiki tegevustasandi üleminekukava⁽¹⁴⁾. Lisaks on investeeringud üleminekutegevustesse, nagu on määratletud määruses (EL) 2020/852, investeeringud parimasse olemasolevasse tehnoloogiasse ja seega ka taksonoomiaga kooskõlas, tingimusel et need ei põhjusta pikaajalist CO₂-mahukat sõltuvust ega takista keskkonna-säästlikuma tehnoloogia arendamist. Need on majandustegevused, mille jaoks ei ole praegu alternatiivset tehnoloogiat olemas ja kus liigutakse kliimanetraalsuse saavutamise suunas tulevikus. Selleks et tagada pidevad edusammud kogu ülemineku jooksul, nähakse määrusega (EL) 2020/852 ette üleminekutegevuste tehniliste sõelumiskriteeriumide läbivaatamine iga kolme aasta järel, et võtta arvesse uut tehnoloogiat ja teaduslikke tõendeid, kui need muutuvad kättesaadavaks.
- (22) Taksonoomia võib olla ka kasulik juhised kliima- või keskkonnaeesmärkide või üleminekukavade täendamiseks selliste majandustegevuste puhul, mis ei saa anda olulist panust mõne määruses (EL) 2020/852 sätestatud keskkonnaeesmärgi saavutamisse, kuid mille keskkonnatoimet on endiselt võimalik oluliselt parandada. Selle kriteeriume ja põhimõtteid saab kasutada vahe- või miinimumeesmärkide seadmiseks, mille jaoks võiks kaasata üleminekurahastust, kui investeeringud on kooskõlas ELi kliima- ja keskkonnaeesmärkidega⁽¹⁵⁾. See tuleks tagada konkreetse tegevuse üleminekukavaga (tegevuspõhine üleminekukava).
- (23) Andmed näitavad, et taksonoomia toimib kavakohaselt, sest need STOXX Europe 600 indeksi alla kuuluvad äriühingud, kes on seni teatanud nulltaset ületavast kooskõlast taksonoomiaga,⁽¹⁶⁾ on viinud taksonoomiaga kooskõlla keskmiselt ligikaudu 23 % investeeringukuludest, 24 % tegevuskuludest ja 17 % tuludest⁽¹⁷⁾.
- (24) ELi kliimaülemineku võrdlusalus ja Pariisi kokkulepet järgiv ELi võrdlusalus on asjakohased vahendid CO₂ heite vähendamise eesmärkidega portfelli väljatöötamiseks. Neid võrdlusaluseid järgivad investeerimisfondid on märkimisväärselt kasvanud ja nende väärtus on praegu 116 miljardit eurot. Suureneb ka keskkonnasäästlikkuse näitajatega turupõhiste keskkonnavalaste, sotsiaalsete ja äriühingu üldjuhtimisega seotud ESG võrdlusaluste kasutamine.
- (25) Üleminekukavad on kasulik vahend, et koostada nii ettevõtjate kui ka majandustegevuste kliima- ja keskkonnaeesmärkide põhjal meetmed ja investeerimiskava, kui suheldakse finantsvahendajate ja investoritega. Investeerimisega seotud üleminekuriskide ja füüsiliste kestlikkusriskide hindamisel võivad finantsvahendajad ja investorid võtta arvesse ka üleminekukavades sisalduvat teavet ning kavade eesmärkide terviklikkust, läbipaistvust ja nendega seotud aruandekohustust.
- (26) Üleminekukavad ei ole praegu kohustuslikud, kuid need on üks peamisi tulevikku suunatud vahendeid, mida ettevõtjad saavad kasutada oma eesmärkide ja nende saavutamiseks vajaliku rahastuse kindlaksmääramiseks ja kajastamiseks, ning need sisaldavad teavet vahe-eesmärkide, tegevuste, protsesside ja ressursside kohta. Üleminekukava koostamisel võib tugineda direktiivile (EL) 2022/2464 ja kõnealuse direktiivi kohasele aruandluss-tandardile, kui üleminekukava on osa ettevõtja üldisest äristrateegiast, mille eesmärk on viia end kooskõlla Pariisi kokkuleppe eesmärgiga hoida globaalne temperatuuri tõus 1,5 °C piires.

⁽¹⁴⁾ Komisjoni 6. juuli 2021. aasta delegeeritud määruse (EL) 2021/2178 (millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2020/852, täpsustades selliste ettevõtjate keskkonnasäästliku majandustegevuse kohta avalikustatava teabe sisu ja esitusviisi, kelle suhtes kohaldatakse direktiivi 2013/34/EL artiklit 19a või 29a, ja täpsustades kõnealuse avalikustamiskohustuse täitmise meetodikat) I lisa (ELT L 443, 10.12.2021, lk 9).

⁽¹⁵⁾ Tegevuspõhiste üleminekukavadega seotud kulusid ei saa pidada taksonoomiaga kooskõlas olevaks, kui need ei vasta täielikult asjaomastele taksonoomiakriteeriumidele, kuid need võivad siiski olla oluline samm kestlikkuse parandamise ja ülemineku rahastamise ligimeelitamise suunas.

⁽¹⁶⁾ 17. mai 2023. aasta seisuga oli 63 % STOXX Europe 600 ettevõtjast juba avalikustanud oma taksonoomias käsitletud ja taksonoomiaga kooskõlas oleva tegevuse 2022. majandusaastal; allikas: Bloomberg.

⁽¹⁷⁾ Peaaegu kaks kolmandikku äriühingutest, kes avalikustasid taksonoomias käsitletud tulu, teatasid nulltaset ületavast kooskõlast taksonoomiaga; allikas: Bloomberg.

- (27) Ettevõtjad, kelle suhtes kohaldatakse direktiivis (EL) 2022/2464 sätestatud aruandekohustust, peavad edastama kõik oma kestlikkusalasel ajalisel piiritletud eesmärgid, samuti võimalikud kavad tagamaks, et nende ärimudel ja strateegia on kooskõlas üleminekuga kestlikule majandusele ja globaalse soojenemise hoidmisega 1,5 °C piires.
- (28) Komisjon esitas 2022. aasta veebruaris äriühingu kestlikkusalasel hoolsuskohustuse direktiivi ettepaneku, ⁽¹⁸⁾ et tagada siseturul tegutsevate ettevõtjate panus üleminekusse kestlikule majandusele. Tehakse ettepanek, et direktiivi kohaldamisalasse kuuluvad ettevõtjad võtavad vastu kava kindlustamiseks, et nende ärimudel ja strateegia on kooskõlas üleminekuga kestlikule majandusele ja globaalse soojenemise piiramisega 1,5 °C-ni kooskõlas Pariisi kokkuleppega.
- (29) Üleminekukava, mis on ettevõtja üldstrateegia osa, võib sisaldada ka üleminekut keskkonnaeesmärkidele. Üleminekukava usaldusväärsuse suurendamiseks võiks selle vastu võtta äriühingu juhtkond ja see võiks hõlmata lühiajaliste, keskmise pikkusega ja pikaajaliste eesmärkide ja meetmete struktureeritud kogumit, sealhulgas eraldatud ja vajalikke vahendeid, et tagada eesmärkide ja meetmete usaldusväärne ja järjepidev rakendamine, sealhulgas kaaludes ja vältides pikaajalist sõltuvust kasvuhoonegaasiheitemahukatest või keskkonda oluliselt kahjustavatest tegevustest või varadest, võttes arvesse nende varade eluiga.
- (30) Finantsvahendajatel on oluline roll, et toetada reaalmajanduse üleminekut kestlikkusele. Reaalmajanduse ülemineku rahastamine võimaldab seega finantssektoril täita ülemineku ajal oma rahastamisfunktsiooni, vähendab aja jooksul üleminekuriski ja tagab sektori nõuetekohase ülemineku. Üleminekurahastus ja sellega seotud investeeringud võivad tulevikus vähendada ülemineku finantsriski, isegi kui nende finantsrisk ei ole automaatselt väiksem kui muudel investeeringutel.
- (31) Nii pangalaenu kui ka investeeringud on olulised reaalmajanduse rahastamiseks ning mõlemad peaksid aitama rahastada ettevõtjate üleminekut märkimisväärsete summadega. Pangad ja teised institutsionaalsed investorid on tänu oma tihedatele suhetele klientidega eriti soodsas olukorras, et pakkuda neile üleminekurahastust. Sellega seoses võivad pangad kaaluda käesoleva soovitusel kohaldamist koostöös praegu läbi vaadatava Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/36/EL ⁽¹⁹⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013 ⁽²⁰⁾ ülemineku- ja füüsilisi riske käsitlevate sätetega.
- (32) Euroopa Pangandusjärelevalve tulevases nõuandes roheliste laenude ⁽²¹⁾ kohta ning kestliku rahanduse platvormi ⁽²²⁾ töös võetakse arvesse ülemineku rahastamise erinevaid aspekte ja antakse asjakohane panus tulevastes selleteemalistesse aruteludesse.
- (33) Kestlikkuse kohta avalikustatav teave aitab ühtlustada teabevahetust finantsvahendajate ja üleminekujärgus ettevõtjate vahel. Näiteks tulevikku suunatud teave kliima- või keskkonnaeesmärkide või olemasolu korral üleminekuks kavade kohta võib anda kasulikku teavet investoritele ja finantsvahendajatele, kes on ise üleminekul pühendunud. See teave aitab finantsvahendajatel ja investoritel otsustada, mida investeerimistoodetesse lisada, samuti hinnata erinevate investeerimisperioodide mõju ja kasutuskoõlbmatute varadega seotud riske.

⁽¹⁸⁾ Ettepanek: direktiiv, mis käsitleb äriühingute kestlikkusalasel hoolsuskohustust ja millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937 (COM (2022) 71).

⁽¹⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36/EL, mis käsitleb krediitiasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediitiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338).

⁽²⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013, mis käsitleb krediitiasutuste suhtes kohaldatavaid usaldatavusnõudeid ja millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012 (ELT L 176, 27.6.2013, lk 1).

⁽²¹⁾ Euroopa Pangandusjärelevalve esitatud nõuandetaotluse tulemusena antav tulevane nõuanne roheliste laenude ja hüpoteekide kohta, kättesaadav aadressil: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/About%20Us/Missions%20and%20tasks/Call%20for%20Advice/2022/CfA%20on%20green%20loans%20and%20mortgages/1043881/EBA%20Call%20for%20Advice%20Green%20Loans%20and%20Mortgages_Clean.pdf

⁽²²⁾ Määruse (EL) 2020/852 artikliga 20 loodud kestliku rahanduse platvorm. Lisateave platvormi kohta on kättesaadav aadressil: https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/overview-sustainable-finance-old/platform-sustainable-finance_en

- (34) Üleminekule võivad kaasa aidata ka finantsvahendajad ja investoriid, kes pakuvad konkreetseid üleminekule kohandatud rahastamislahendusi, mis on seotud ettevõtjate seatud kliima- või keskkonnanäesmärkidega.
- (35) Liikmesriike kutsutakse üles jätkama teadlikkuse suurendamist üleminekurahastuse taotlemise või pakkumise viisidest. Samuti kutsutakse neid üles jätkama koolituse ja tehnilise abi pakkumist, mis võib aidata suurendada üleminekurahastuse kasutuselevõttu ja pakkuda üleminekuga seotud konkreetseid rahastamislahendusi ettevõtjatele, kes soovivad üle minna kestlikule majandusele.
- (36) Euroopa järelevalveasutused ja liikmesriikide pädevad asutused peaksid jätkuvalt suurendama teadlikkust ülemineku rahastamise asjakohasest lähenemisviisidest. See aitab suurendada turuosaliste usaldust selle vastu, kuidas liidu kestliku rahanduse vahendeid tulemuslikult kasutada, ning soodustab üleminekurahastuse kasutuselevõttu ja vähendab rohepesu ohtu.
- (37) Käesolevas soovitus ei esitata soovitusi kliimaneutraalsele ja kestlikule majandusele ülemineku rahastamise kõigi aspektide kohta. Selle eesmärk on selgitada ülemineku rahastamise põhimõisteid ja selliste vahendite kasutamist, mis võivad soodustada erasektori rahastuse laialdasemat kasutamist üleminekuks.
- (38) Käesolev soovitus ei ole ammendav, sest turuosalised võivad leida üleminekurahastuse edendamiseks või kaasamiseks muid viise, mis on kooskõlas üleminekuga kestlikule majandusele. Seda tuleks käsitada koos tulevaste turu- või õigusloomealaste muudatustega. Kestliku rahanduse platvorm aitab kindlaks teha ülemineku rahastamise asjakohaseid turutavasid ning turuosalised saavad anda tagasisidet, et veelgi täiustada kestliku rahanduse raamistiku elemente ja selle kasutamist ülemineku rahastamisel platvormi või komisjoni korraldatud teavitussürituste, näiteks seminaride ja sidusrühmadega peetavate dialoogide kaudu. Komisjon laiendab ka koostööd rahvusvaheliste partneritega, näiteks kestliku rahanduse rahvusvahelise platvormi ja loodava kestliku rahanduse nõustamiskeskuse kaudu Global Gateway kontekstis, et edendada kogu maailmas üleminekurahastuse kasutuselevõttu ja rahvusvahelist koostalitlusvõimet,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

1. EESMÄRK JA KOHALDAMISALA

- 1.1. Käesolev soovitus on jätk komisjoni teatisele „Kestlikule majandusele ülemineku rahastamise strateegia“⁽²³⁾.
- 1.2. Käesoleva soovituse eesmärk on toetada turuosalisi, kes soovivad saada või pakkuda üleminekurahastust, ja anda neile praktilisi soovitusi ülemineku rahastamise kohta.
- 1.3. Käesolev soovitus on adresseeritud ettevõtjatele, kes soovivad aidata kaasa kliimaneutraalsusele ja keskkonناسäästlikkusele üleminekule, parandades samal ajal oma konkurentsivõimet, ning otsivad selle rahastamiseks investeeringuid. Soovitus selgitatakse kestliku rahanduse vahendite kasutamist sel eesmärgil. Ülemineku rahastamist ja rohelist rahastamist⁽²⁴⁾ saab eristada üldisest rahastamisest, millel ei ole kestlikkuseesmärke.
- 1.4. Käesolevat soovitust ei ole üldiselt kavatsitud kohaldada mikroettevõtjate⁽²⁵⁾ suhtes, sest nad on liiga väikesed ja nende haldussuutlikkus ei ole piisav.

⁽²³⁾ Komisjoni teatis „Kestlikule majandusele ülemineku rahastamise strateegia“ (COM(2021) 390 final).

⁽²⁴⁾ Ülemineku rahastamise ja rohelse rahastamise erinevused ja kattuvused ning muutused aja jooksul on esitatud lisa punktis 1.

⁽²⁵⁾ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratlemise kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 1) on mikroettevõtja määratletud kui ettevõtja, kes annab tööd vähem kui 10 inimesele ja kelle aastakäive ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 2 miljonit eurot.

- 1.5. Käesolev soovitus on adresseeritud ka
 - a) finantsvahendajatele ja investoritele, kes on valmis pakkuma ettevõtjatele üleminekurahastust,
 - b) liikmesriikidele ja finantsjärelevalveasutustele, et suurendada teadlikkust teema kohta ja anda tehnilist abi, millega soodustatakse üleminekurahastuse kasutuselevõttu ja pakkumist reaalmajandusele.
- 1.6. Käesolev soovitus ei piira selliste liidu õigusaktide kohaldamist, milles on sätestatud õiguslikud kohustused.
- 1.7. Käesolevat soovitust võivad kasutada ka liiduvälised osalejad, kuid neil võivad olla spetsiifilised vajadused, mida käesolevas soovitus ei kajastata.

2. MÕISTED

Käesolevas soovitus kasutatakse järgmisi mõisteid.

- 2.1. **„Üleminek“** – üleminek praeguselt kliima- ja keskkonnatoime tasemelt kliimanetraalsele, kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelisele ja keskkonناسäästlikule majandusele sellise aja jooksul, mis võimaldab saavutada:
 - a) eesmärgi hoida globaalne temperatuuri tõus 1,5 °C piires vastavalt Pariisi kokkuleppele ning liidu ettevõtjate ja tegevuste puhul eesmärgi saavutada 2050. aastaks kliimanetraalsus ja vähendada 2030. aastaks kasvuhoonegaaside heidet 55 %, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/1119; ⁽²⁶⁾
 - b) kliimamuutustega kohanemise eesmärgi ⁽²⁷⁾ ning
 - c) muud liidu keskkonناسäästmise eesmärgid, mis on täpsustatud määruses (EL) 2020/852, nagu saastuse vältimine ja kontroll, elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine, mere- ja mageveeresursside kestlik kasutamine ja kaitse ning üleminek ringmajandusele.
- 2.2. **„Ülemineku rahastamine“** – selliste ülemineku kokkusobivate ja sellele kaasa aitavate investeeringute rahastamine, millega välditakse sõltuvust, sealhulgas:
 - a) investeeringud portfelliges, millega seoses järgitakse ELi kliimaülemineku võrdlusaluseid ja Pariisi kokkulepet järgivaid ELi võrdlusaluseid (ELi kliimaülemineku võrdlusalused);
 - b) investeeringud taksonoomiaga kooskõlas olevatesse majandustegevustesse, sealhulgas:
 - määruse (EL) 2020/852 artikli 10 lõikes 2 määratletud ülemineku majandustegevus kliimamuutuste leevendamise eesmärgi saavutamiseks;
 - taksonoomias käsitletud majandustegevus, mis muutub taksonoomiaga kooskõlas olevaks vastavalt komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2021/2178 artikli 1 lõikele 2 maksimaalselt viie (erandkorras kümne) aasta jooksul; ⁽²⁸⁾
 - c) investeeringud ettevõtjatesse või majandustegevusse, millel on ettevõtja või tegevuse tasandil usaldusväärne üleminekkava;
 - d) investeeringud ettevõtjatesse või majandustegevustesse, millel on usaldusväärsed teaduspõhised sihid, mida toetab teave, millega tagatakse nende sihtide terviklikkus, läbipaistvus ja nendega seotud aruandekohustus, kui selliste sihtide seadmine on proportsionaalne.

⁽²⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimanetraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

⁽²⁷⁾ Nagu on määratletud määruses (EL) 2020/852.

⁽²⁸⁾ Komisjoni 6. juuli 2021. aasta delegeeritud määrus (EL) 2021/2178, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2020/852, täpsustades selliste ettevõtjate keskkonناسäästliku majandustegevuse kohta avalikustatava teabe sisu ja esitusviisi, kelle suhtes kohaldatakse direktiivi 2013/34/EL artiklit 19a või 29a, ja täpsustades kõnealuse avalikustamiskohustuse täitmise meetodikat (ELT L 443, 10.12.2021, lk 9).

- 2.3. „Üleminekukava“ – ettevõtja üldise strateegia osa, milles on loetletud üksuse eesmärgid ja tegevused üleminekul kliimaneutraalsele või kestlikule majandusele, sealhulgas meetmed, nagu kasvuhoonegaaside heite vähendamine kooskõlas eesmärgiga hoida kliimamuutusi 1,5 °C piires.

3. SOOVITUS ETTEVÕTJATELE, KES TAOTLEVAD ÜLEMINEKURAHASTUST

Kestliku rahanduse vahendid üleminekurahastusvajaduse kindlaksmääramiseks ja kajastamiseks

- 3.1. Ettevõtjad võivad üleminekurahastusvajaduse kaalumisel lähtuda oma tegevuse kestlikkusele avalduvast mõjust, riskidest ja võimalustest. Need saab kindlaks teha olulisuse hindamise abil.
- 3.2. Selleks et määrata kindlaks üleminekurahastusvajadus, võiksid ettevõtjad seada üleminekusihid ja määrata kindlaks individuaalsed arenguteed, mille aluseks on teaduspõhised stsenaariumid ja arenguteed ⁽²⁹⁾.
- 3.3. Kestliku rahanduse vahendeid, eelkõige taksonoomiat või ELi kliimaülemineku võrdlusaluselisi ja usaldusväärseid üleminekekavasid, saab kasutada selleks, et toetada üleminekusihide kindlaksmääramist ja kajastada konkreetset üleminekurahastusvajadust ettevõtja ja majandustegevuse tasandil ⁽³⁰⁾.
- 3.4. Kui üleminekusihid ja nendega seotud üleminekurahastusvajadus integreeritakse selgelt usaldusväärse üleminekekavasse, saavad finantsvahendajad ja investorid ülemineku rahastamise võimalusi hõlpsamini mõista, võrrelda ja teha nende võrdlusanalüüsi.
- 3.5. Üleminekurahastusvajadust võib täpsustada kavandatud investeeringukuludena ning vajaduse korral kliima- ja keskkonnanäesmärkide saavutamise tegevuskuludena ning ülemineku seotud jooksvate või sihtotstarbeliste tuludena.
- 3.6. Vajaduse korral võiksid ettevõtjad arutada finantsvahendajate ja investoritega oma spetsiifilist üleminekurahastusvajadust ja kõige sobivamaid rahastamislahendusi.

4. USALDUSVÄÄRSETE ÜLEMINEKU ARENGUTEUDE KASUTAMINE TEADUSPÕHISTE SIHTIDE SEADMISEKS

- 4.1. Ettevõtjad võivad teaduspõhiste sihtide seadmiseks ja üleminekurahastusvajaduse kindlaksmääramiseks kasutada avalikult kättesaadavaid sektoriüleseid või sektoripõhiseid CO₂ heite vähendamise stsenaariume ja arenguteid ning keskkonnaseisundi parandamise stsenaariume, kui need on olemas.
- 4.2. Stsenaariumide või arenguteede kasutamise korral on soovitatav valida sellised stsenaariumid või arenguteed, mis on teaduspõhised, ning CO₂ heite vähendamise viiside puhul sellised viisid, mis on kooskõlas Pariisi kokkuleppega, näiteks Rahvusvahelise Energiaagentuuri või rahvusvahelise kliimamuutuste paneeli stsenaariumid, mille korral globaalne soojenemine piirdub 1,5 °C-ga ilma ületamiseta või piiratud ületamisega ⁽³¹⁾.
- 4.3. On soovitatav kohandada konkreetse ettevõtja arengutee liidu kliima- ja keskkonnanäesmärkidega ning ettevõtja tegevuskohaga ning võtta aluseks tema lähteprintsioon. Selle toetamiseks soovitatatakse kliimaülemineku kaasnevate probleemide ning sektori parima tehnoloogia ja üldisemate rohe-, digi- ja vastupidavusprobleemide hindamisel tutvuda ka Euroopa Komisjoni kvalitatiivsete ELi ülemineku arenguteedega tööstusökosüsteemide jaoks ⁽³²⁾.

⁽²⁹⁾ Lisa punktis 2 kirjeldatakse, kuidas ettevõtja üleminekusihide eri aspekte saab kajastada üleminekurahastusvajadustes eri ajavahemike jooksul. Lisa joonisel 2 on esitatud eri võimalused üleminekurahastusvajaduse kajastamiseks.

⁽³⁰⁾ Lisa punktis 3 antakse ülevaade vahenditest, mida võidakse kasutada üleminekurahastusvajaduse ja üleminekurahastuse kaasamise võimaluste kindlaksmääramiseks.

⁽³¹⁾ Selliste stsenaariumide võimalikud allikad võivad olla finantsüsteemi keskkonnasäästlikumaks muutmise võrgustiku avaldatud stsenaariumid.

⁽³²⁾ Euroopa Komisjoni kvalitatiivsed ELi ülemineku arenguteed on kättesaadavad aadressil: https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/transition-pathways_en

- 4.4. Üleminekurahastuse kaasamiseks ilma üleminekukavata võiks kasutada teaduspõhiseid üleminekusihte, kui see on proportsionaalne ettevõtja keerukuse, suuruse ja jõuga ning kui need sihid põhinevad teabel, millega tagatakse nende terviklikkus ja läbipaistvus ning aruandekohustus nende saavutamiseks vajalike meetmete rakendamise eest.

5. ELI KLIIMAÜLEMINEKU VÕRDLUSALUSTE KASUTAMINE

- 5.1. Ettevõtjad võivad vajaduse korral lähtuda ELi kliimaülemineku võrdlusaluste jaoks kasutatud meetoditest, et täiendada teaduspõhiseid stsenaariume või arenguteid. Need võivad toetada individuaalsete arenguteede kindlaksmääramist kas ettevõtja või projekti tasandil või üleminekusihtide seadmist ja aidata välja selgitada nende üleminekurahastusvajadust.
- 5.2. Sama meetodikat võib kasutada ka selleks, et hoida ära uute investeeringute muutumine potentsiaalselt kasutuskõlbmatuks varaks, ning see võib võimaldada lisada ettevõtja emissioonid või asjaomase üleminekuprojekti jaoks kaasatud kapitali investeerimis- või laenuportfelli, mis järgib ELi kliimaülemineku võrdlusalust ⁽³³⁾.

6. ELI TAKSONOOMIA KASUTAMINE

- 6.1. Ettevõtjad saavad määrata kindlaks oma üleminekurahastusvajaduse, kasutades vabatahtlikult taksonoomiat koos muude teaduspõhiste võrdlusalustega, kui nad seavad määruse (EL) 2020/852 alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktidega reguleeritud majandussektorites konkreetsete majandustegevuste üleminekusihte ⁽³⁴⁾.
- 6.2. Ettevõtjaid kutsutakse üles kasutama taksonoomiat, kui nad kavandavad investeeringuid konkreetse majandustegevuse taksonoomiakriteeriumide täitmiseks viie (erandkorras kümne) aasta jooksul, kuna sellised investeeringud on juba tunnustatud täielikult taksonoomiaga kooskõlas olevaks.
- 6.3. Ettevõtjad võivad taksonoomiat kasutada ülemineku majandustegevuse vahe-eesmärkide ja vahesihtide seadmiseks, keskkonnatoime edasiseks parandamiseks või taksonoomiaga kooskõlla viimiseks pikema ajavahemiku jooksul, mis on siiski piisavalt lühike, et olla ülemineku kooskõlas. Näiteks võivad ettevõtjad vajaduse korral kasutada taksonoomiakriteeriume, et kavandada järkjärgulist taksonoomiaga vastavusse viimist: esimese tähtajalise sihina täita rangemad kriteeriumid kui olulise kahju ärahoidmise kriteeriumides määratletud toime ja teise tähtajalise sihina järgida olulise panuse andmise kriteeriume, mida on selgitatud tegevuspõhises üleminekukavas ⁽³⁵⁾.
- 6.4. Selleks et taksonoomiat saaks kasutada üleminekurahastuse kaasamiseks, võiksid ettevõtjad täpsustada oma üleminekurahastusvajadust oma investeeringukuludena. Vajaduse korral võiksid nad seda vajadust täpsustada ka oma jooksvate ja sihtotstarbeliste tegevuskulude või -tuludena, mis on kas:
- a) taksonoomiaga kooskõlas
 - b) viiakse tulevikus taksonoomiaga kooskõlla või
 - c) näitavad tulemuslikkuse pidevat paranemist osana usaldusväärsest üleminekukavast, mis on ülemineku kooskõlas.

7. USALDUSVÄÄRSE ÜLEMINEKUKAVA KASUTAMINE

- 7.1. Ilma et see piiraks õiguslike nõuete kohaldamist, võivad ettevõtjad, eelkõige need, kelle tegevusel on oluline mõju või kelle tegevus on seotud keerukate ülemineku arenguteedega, töötada välja üleminekukavad kas ettevõtja või tegevuse või mõlema tasandil, et struktureeritud ja järjepidevalt kajastada üleminekusihte, vahe-eesmärke, meetmeid ja ressursivajadusi.

⁽³³⁾ Lisa punktis 4 selgitatakse üksikasjalikumalt ELi kliimaülemineku võrdlusaluste meetodikat ja selle kasutamist üleminekurahastusvajaduse kajastamiseks.

⁽³⁴⁾ Näiteks ELi taksonoomia kliimaalast delegeeritud õigusakti ja tulevikus vastuvõetavaid delegeeritud õigusakte, millega määratakse kindlaks tehnilised sõelumiskriteeriumid.

⁽³⁵⁾ Lisa punktis 5 on täiendavalt selgitatud, kuidas taksonoomiat sel eesmärgil kasutada.

- 7.2. Direktiivi (EL) 2022/2464 kohaste aruandlusstandarditega on ette nähtud usaldusväärsete ülemineku- ja tegevuskavade väljatöötamise vorm, mida ettevõtjad võiksid kasutada, et tagada selliste kavade terviklikkus, läbipaistvus ja nendega seotud aruandekohustus.
- 7.3. Taksonoomiat ja ELi kliimaülemineku võrdlusaluseid saab kasutada koos teaduspõhiste stsenaariumide või arenguteedega, et määrata kindlaks sellistes kavades sisalduvad üleminekusihid või rahastamisvajadus nii ettevõtja kui ka majandustegevuse tasandil.
- 7.4. Keskkonناسäästlikkuse kavades võib kasutada ka ELi strateegilisi keskkonناسalaseid tegevuskavasid ringmajanduse, ⁽³⁶⁾ bioloogilise mitmekesisuse ⁽³⁷⁾ ja nullsaaste ⁽³⁸⁾ kohta.

8. RAHASTAMISVAHENDID ÜLEMINEKURAHASTUSE KAASAMISEKS

- 8.1. Ettevõtjaid julgustatakse kasutama üleminekurahastuse kaasamiseks ühte või mitut üleminekuga seotud rahastamisvahendit, näiteks konkreetseid laenuliike või konkreetsete omadustega kapitaliturupõhiseid emissioone ⁽³⁹⁾.

Rohelised või muud kestlikkuslaenud

- 8.2. Kui ettevõtjal on üleminekurahastusvajadus, võib ta taotleda teatavat liiki laene, näiteks kestlikkusega seotud laene, rohelist laene või muid sihtotstarbelisi laene.
- 8.3. Finantsvahendajad hakkavad selliseid laene pakkuma ja võivad pakkuda konkurentsivõimelisi intressimäärasid, kui laenude aluseks olev kavandatud keskkonnatoime aitab vähendada üleminekuriske või võimaldab finantsvahendajal alandada refinantseerimismäärasid.
- 8.4. Investeeringuid konkreetse üleminekueesmärgi saavutamiseks, näiteks varade ajakohastamist või selliste uute investeeringute tegemist, mis võimaldavad väikese kliima- ja keskkonnamõjuga tootmist, võiks rahastada sihtotstarbelise laenuga, mille tulu kasutatakse üksnes sel eesmärgil (nimetatakse ka tulukasutus põhiseks rahastamiseks). Eesmärgi väljendamine taksonoomia kriteeriumidega seotud üleminekusihtide kaudu võiks soodustada üleminekuks mõeldud laenude kasutamist.
- 8.5. Investeeringuid ettevõtjate tulemuslikkuse parandamiseks võiks rahastada kestlikkusega seotud laenuga, mille kaitsemeetmeteks on teaduspõhised, ajaliselt piiritletud kliima- või keskkonnatoime eesmärgid ning mille intressimäärad on seotud kavandatud kestlikkussihthite saavutamise, millega välditakse sõltuvuse efekti.

Rohelised või muud kestlikkusvõlakirjad

- 8.6. Ettevõtjad võivad oma ülemineku rahastamiseks emiteerida ka kapitalituru instrumente või konkreetseid võlakirjaliike, nagu rohelist võlakirju või kestlikkusvõlakirju. Võlakirju saab kasutada kapitali kaasamiseks nii ettevõtja kui ka majandustegevuse tasandil.
- 8.7. Konkreetseks otstarbeks üleminekurahastuse kaasamiseks võiksid emitendid kaaluda selliste võlakirjade emiteerimist, mis tõendavad tulude kasutamist ülemineku eesmärgil. Kuigi on olemas rahvusvahelised roheliste võlakirjade standardid, mida saaks kasutada üleminekurahastuse kaasamiseks, võiksid ettevõtjad kaaluda ka Euroopa roheliste võlakirjade standardi kasutamist roheliste võlakirjade emiteerimiseks, et rahastada majandustegevust, mis muutub taksonoomiaga kooskõlas olevaks viie (erandkorras kümne) aasta jooksul.

⁽³⁶⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Uus ringmajanduse tegevuskava. Puhtama ja konkurentsivõimelisema Euroopa nimel“ (COM(2020) 98 final).

⁽³⁷⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“ (COM(2020) 380 final).

⁽³⁸⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Heas seisundis planeet kõigi jaoks. ELi tegevuskava „Õhu, vee ja pinnase nullsaaste suunas““ (COM(2021) 400 final).

⁽³⁹⁾ Lisa punktis 6 on esitatud allpool kirjeldatud rahastamisvahendite näited.

- 8.8. Kestlikkusega seotud võlakirju saab kasutada kapitali kaasamiseks, et parandada ettevõtja kestlikkust nii ettevõtja kui ka tegevuse tasandil. Need peaksid olema seotud usaldusväärsete kestlikkussihetidega, näiteks taksonoomia peamiste tulemusnäitajatega, ja üleminekuga kooskõlas oleva ajakavaga, kuna kupongid emiteeritakse tavaliselt tingimusel, et kavandatud toime saavutatakse ja seda stimuleeritakse.
- 8.9. Punktides 3–7 nimetatud kestliku rahanduse vahendeid saab kasutada toimesihtidena ja selleks, et suurendada kestlikkusega seotud võlakirjade usaldusvärsust.

Omakapitali kaudu rahastamine ja eriotstarbelised laenud

- 8.10. Ettevõtjad võivad emiteerida ka omakapitaliinstrumente või kaaluda eriotstarbelisi laene, mis on seotud kestlikkussihetidega ettevõtja, projekti või majandustegevuse tasandil. Selliste toimesihtide seadmisel võib kasutada sarnaseid lähenemisviise, nagu eespool kirjeldatud.

9. SOOVITUS FINANTSVAHENDAJATELE JA INVESTORITELE, KES SOOVIVAD PAKKUDA ÜLEMINEKU-RAHASTUST

Vahendid ülemineku rahastamise eesmärkide seadmiseks ja projektide või ettevõtjate kindlakstegemiseks

- 9.1. Finantsvahendajad võivad ülemineku rahastamisele kaasa aidata oma laenu- või investeerimisstrateegias ülemineku rahastamise eesmärkide kajastamise kaudu.
- 9.2. Kui finantsvahendajad seavad üleminekusihte ja töötavad portfelli ning investeerimis- või laenustrateegiate jaoks välja ülemineku rahastamise lähenemisviise, võivad nad:
- kaaluda ettevõtjatele antud soovitusi üleminekurahastusvajaduse ja sihtide kindlaksmääramise kohta; ⁽⁴⁰⁾
 - tagada, et ülemineku rahastamise lähenemisviis aitab kaasa reaalmajanduse üleminekule ja CO₂ heite vähendamisele, võtab arvesse ettevõtjate erinevaid lähtekohti, kohaldab (eelkõige VKEde suhtes) proportsionaalsuse põhimõtet ning hõlmab asjakohaseid kliima- ja keskkonnaalaseid kaitsemeetmeid kooskõlas käesolevas soovitusel esitatud ülemineku rahastamise määratlusega;
 - muuta ülemineku rahastamise lähenemisviisi konkreetseteks sihtideks, mis on seotud kõigi varaklasside puhul kliima- või keskkonnanäitajatega ning mis hõlmavad iga liiki rahastamist ja kõiki ülemineku seisukohast olulisi majandussektoreid;
 - kaaluda ülemineku rahastamise strateegia oluliste osadena nõustamist ja koostööd.
- 9.3. Investorid ja varaomanikud võivad oma varade jaoks välja töötada sarnased lähenemisviisid.
- 9.4. Selleks et viia ülemineku rahastamise lähenemisviisi kaudu ellu investeerimisstrateegia ning teha kindlaks üleminekusihtid saavutanud ettevõtjad ja projektid, saavad finantsvahendajad ja investorid: ⁽⁴¹⁾
- kasutada ettevõtjate esitatud teavet, milles määratakse kindlaks üleminekusihtid ja üleminekurahastusvajadus, sealhulgas üleminekukavasid ja ettevõtjate aruandeid;
 - kasutada ELi kliimaülemineku võrdlusaluste raames nõutavaid CO₂ heite vähendamise meetodeid, nagu ettevõtjate selged CO₂ heite vähendamise eesmärgid ja potentsiaalselt kasutuskõlbmatusse varasse uute investeeringute tegemise piiramine;
 - kasutada taksonoomiaaraamistikku ja -kriteeriume, mille alusel tehakse kindlaks investeeringud, mida on taksonoomias käsitletud ja mis võivad saavutada sellega kooskõla, vajaduse korral vaheetappide kaudu üleminekule vastava ajakava kohaselt. Ülemineku rahastamisel võib näiteks vajaduse korral esimese sammuna kaaluda rangemate kriteeriumide täitmist kui olulise kahju ärahoidmise kriteeriumides määratletud toime ja teise sammuna olulise panuse andmise kriteeriumide järgimist, mida on selgitatud tegevuspõhises üleminekukavas;
 - kasutada roheliste, ülemineku- ja kestlikkusega seotud võlakirjade või aktsiate emiteerimisega seoses avalikustatud teavet ja prospekte.

⁽⁴⁰⁾ Võttes arvesse ka lisa punkti 2.

⁽⁴¹⁾ Lisa punktis 7 on esitatud täiendavad soovitused selliste vahendite kohta.

10. KOOSTÖÖ ETTEVÕTJATEGA, KES VAJAVAD ÜLEMINEKURAHASTUST

- 10.1. Finantsvahendajaid kutsutakse üles tegema koostööd klientide ja üleminekujärgus olevate investeerimisobjektiks olevate ettevõtjatega, eelkõige juhul, kui on olemas märkimisväärne vajadus üleminekurahastuse järele.
- 10.2. Koostööpõhimõtted võiksid sisaldada selliste laenu- või investeerimisstrateegiate tutvustamist, mis võiksid sobida asjaomaste üleminekurahastusvajadusega, ning nende strateegiate alusel kohaldatavaid rahastamiskõlblikkuse tingimusi.
- 10.3. Klientide ja investeerimisobjektiks olevate ettevõtjatega koostöös võiks arutada järgmisi aspekte:
- oluline mõju kestlikkusele, riskid ja võimalused ning kliima- ja keskkonnamõju ja -riskidega tegelemise viisid;
 - kuidas määratakse kindlaks panus kliima- või keskkonnanäesmärgi saavutamisse ja millised on laenude või investeeringute tähtsused;
 - aluseks olevad ülemineku arenguteed, millega tagatakse laenu- või investeerimisstrateegia kokkusobivus üleminekuga;
 - kas või kuidas kohaldatakse määruse (EL) 2020/852 artiklis 17 määratletud põhimõtet „ei kahjusta oluliselt“ ja kuidas tegeletakse kahjuliku mõjuga;
 - kuidas võetakse arvesse ettevõtjate kestlikkusnäitajaid ning üleminekusihte ja -kavasid, sealhulgas kasutuskõlbmatute varade riski hindamisel, ning ülemineku- ja füüsilisi riske laiemalt.

11. ÜLEMINEKUPÕHISED RAHASTAMISLAHENDUSED

- 11.1. Lisaks üldisele laenuandmisele ja üldistele rahastamislahendustele võivad finantsvahendajad pakkuda ülemineku-põhiseid rahastamislahendusi ettevõtjatele või projektidele, millel on märkimisväärne üleminekurahastusvajadus.
- 11.2. Selle hulka kuulub näiteks selliste laenude või toodete pakkumine, mis võivad aidata rahastada üleminekuinvesteeringuid kohapeal, nagu neid, mis põhinevad:
- määruse (EL) 2020/852 kohastel investeeringutel ja mis aitavad oluliselt suurendada ettevõtja taksonoomiaga kooskõlas olevate tegevuste osakaalu;
 - ELi kliimaülemineku võrdlusalustel, kui need täiendavad teaduspõhiseid stsenaariume või arenguteid;
 - usaldusväärsusel üksuse või tegevustasandi üleminekuks, millega rakendatakse teaduspõhiseid sihte;
 - usaldusväärsusel teaduspõhistel sihtidel, mida toetab teave, millega tagatakse nende sihtide terviklikkus, läbipaistvus ja nendega seotud aruandekohustus, kui selliste sihtide seadmine on proportsionaalne;
 - keskkonnajalajälje vähendamisel, mis põhineb ELi strateegilistel keskkonnavalgetel tegevuskavadel ringmajanduse, ⁽⁴²⁾ bioloogilise mitmekesisuse ⁽⁴³⁾ ja nullsaaste ⁽⁴⁴⁾ kohta ning on nende kavadega kooskõlas;
 - eespool nimetatute kombinatsioonil, mille puhul üleminekuks kavandatakse üleminekurahastusvajadust, mis on kindlaks määratud taksonoomias või ELi kliimaülemineku võrdlusalustes.
- 11.3. Finantsvahendajad võivad kaaluda selliste stiimulite kehtestamist, millega soodustatakse häid tulemusi ettevõtja üleminekusihete saavutamisel, premeerides näiteks üleminekusihete saavutamiseks või taksonoomiakriteeriumide täitmiseks tehtud edusamme soodsama intressimääraga, mis põhineb näiteks väiksemal üleminekuriskil või vähenenud rahastamiskuludel.

⁽⁴²⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Uus ringmajanduse tegevuskava. Puhtama ja konkurentsivõimelisema Euroopa nimel“ (COM(2020) 98 final).

⁽⁴³⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“ (COM(2020) 380 final).

⁽⁴⁴⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Heas seisundis planeet kõigi jaoks. ELi tegevuskava „Õhu, vee ja pinnase nullsaaste suunas““ (COM(2021) 400 final).

12. ÜLEMINEKU- JA FÜÜSILISED RISKID

- 12.1. Selleks et maandada finantsriske, mis tulenevad ebakõlast üleminekuga, kutsutakse finantsvahendajaid ja investoreid üles hindama, kas nende üleminekusihid ja ülemineku rahastamise eesmärgid on kooskõlas nende riskijuhtimisstrateegiatega ja kuidas need aitavad neid ellu viia.
- 12.2. Eelkõige julgustatakse finantsvahendajaid ja investoreid:
- võtma riskijuhtimis- ja koostööraamistikes arvesse vastaspoolelt saadud tulevikku suunatud teavet, näiteks üleminekusihite ja -kavasid, sealhulgas teavet nende usaldusvääruse kohta ja iga-aastast eduaruannet;
 - kaaluma selliste üleminekuprojektide rahastamist, mis võivad vähendada negatiivset mõju kestlikkusteguritele ning tulevastele üleminekuriskidele ja füüsilistele riskidele, näiteks järgides kliimamuutustega kohanemise taksonoomia suuniseid.

13. SOOVITUS VÄIKESTELE JA KESKMISE SUURUSEGA ETTEVÕTJATELE

Üleminekurahastust taotlevad väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad

- 13.1. Kui VKEd on huvitatud üleminekurahastuse kaasamisest, vajavad nad oma suuruse, haldussuutlikkuse ja ressurssidega proportsionaalset korda ning seetõttu julgustatakse neid tegema koostööd finantsvahendajate ja investoritega, et uurida, millised rahastamisvõimalused ja tugiteenused on kättesaadavad.
- 13.2. VKEd, kes on huvitatud üleminekusse panustamisest, võiksid kaaluda üleminekurahastuse kaasamist üleminekuga seotud investeeringuteks, mis võivad olla kohesed investeeringud või tulevased investeeringud, näiteks järgmistes valdkondades:
- uus keskkonnahoidlik tehnoloogia;
 - olemasoleva majandustegevuse või olemasoleva vara ajakohastamine;
 - progressi võimaldav tehnoloogia;
 - keskkonnahoidliku hankimise poliitika (nt taastuenergia);
 - tegevused, millega muudetakse keskkonnasäästlikumaks nende tugifunktsioonid, näiteks asjaomaste hoonete energiatõhususe suurendamine või elektrisõidukite liisimine või soetamine, transpordikasutuse CO₂ heite vähendamine, toiduga varustamise muutmine keskkonnahoidlikumaks jne.
- 13.3. Börsil noteeritud VKEd kuuluvad direktiivi (EL) 2022/2464 kohaldamisalasse ja avalikustavad tulevikus lihtsustatud aruandlusstandardite alusel kestlikkusteabe. VKEd, kes ei kuulu kõnealuse direktiivi kohaldamisalasse, kuid on huvitatud oma põhilise kestlikkusteabe edastamisest, võivad kaaluda kõnealuste lihtsustatud aruandlusstandardite või muude VKEde jaoks kohandatud vabatahtlike aruandlusstandardite kasutamist ⁽⁴⁵⁾.
- 13.4. Suurettevõtjatel soovitatakse tungivalt proportsionaalselt toetada oma väärtusahela VKEsid, kes on huvitatud üleminekurahastusest, üleminekurahastusvajaduse hindamisel ja vajaduse korral põhilise kestlikkusteabe hankimisel, olenemata sellest, kas nad kuuluvad kohustusliku kestlikkusaruandluse kohaldamisalasse.
- 13.5. Kui see on asjakohane, võiksid suuremad ettevõtjad teha koostööd ka finantseerimisasutustega, et pakkuda üleminekurahastust vajavatele väärtusahela partneritele, eelkõige ülemineku seisukohast oluliste sektorite VKEdele, soodsaid rahastamistingimusi ja/või ostutingimusi ⁽⁴⁶⁾.

⁽⁴⁵⁾ Direktiivi (EL) 2022/2464 kohaselt algab aruandlus börsil noteeritud VKEde (v.a mikroettevõtjad) puhul 2027. aastal, tuginedes 2026. majandusaastale. Börsil noteeritud VKEd saavad aru anda vastavalt Euroopa finantsaruandluse nõuanderühma välja töötatud eraldi proportsionaalsetele standarditele.

⁽⁴⁶⁾ Näiteks saavad ettevõtjad toetada VKEsid, olenemata sellest, kas nad kuuluvad kohustusliku kestlikkusaruandluse kohaldamisalasse, et VKEd kasutaksid vabatahtlikult liidu kestliku rahanduse vahendeid või muid teaduspõhiseid vahendeid ning teavitaksid oma üleminekuprojektidest, -eesmärkidest või -kavadest, et pankade üleminekurisk läbipaistvalt ja oluliselt maandada.

14. RAHASTAMISLAHENDUSED VÄIKESTELE JA KESKMISE SUURUSEGA ETTEVÕTJATELE

- 14.1. VKEdel on piiratud suutlikkus esitada üksikasjalikku teavet, mistõttu soovitatakse finantsvahendajatel ja investoritel kohaldada VKEdest klientidega suhtlemisel proportsionaalsuse põhimõtet. Nad ei tohiks küsida rohkem teavet, kui on vajalik, ja peaksid piirama VKEde väärtusahela partneritelt teabe nõudmist.
- 14.2. Finantsvahendajaid julgustatakse pakkuma koolitus- ja teadlikkuse suurendamise programme, nõustamisteenuseid või veebipõhiseid vahendeid, et aidata üleminekurahastusest huvitatud VKEdel suurendada teadlikkust üleminekuga seotud riskidest ja võimalustest.
- 14.3. Selle raames võiks huvitatud VKEsid toetada, et hinnata lihtsal viisil nende üleminekurahastusvajadust.
- 14.4. VKEdele võiks pakkuda rohelist ja üleminekupõhiseid rahastamislahendusi, mis on proportsionaalsed ja sobivad VKEdele ning soodustavad nende kasutuselevõttu, võttes arvesse, et noteerimata VKEde suhtes ei kohaldata direktiivi (EL) 2022/2464 ja määruse (EL) 2020/852 kohast aruandluskohustust.

15. SOOVITUS LIIKMESRIIKIDELE

Liikmesriike kutsutakse üles kaaluma järgmisi soovitusi, mis soodustavad ülemineku rahastamist.

- 15.1. Liikmesriike julgustatakse suurendama turuosaliste teadlikkust vajadusest rahastada investeringuid rohepöördesse, samuti olemasolevatest standarditest, põhimõtetest ja kaitsemeetmetest, millega saab tagada selliste investeringute usaldusväärsuse ja keskkonnaalase terviklikkuse. Nad võiksid selgitada, millist kasu toob ELi kestliku rahastamise vahendite kasutamine sel eesmärgil.
- 15.2. Liikmesriigid võiksid julgustada turuosalisi kasutama võrdlusstsenariume, mis on teaduspõhised ja kajastavad Pariisi kokkuleppega kooskõlas olevaid CO₂ heite vähendamise arenguteid, näiteks Rahvusvahelise Energiaagentuuri või rahvusvahelise kliimamuutuste paneeli stsenaariumid, mille korral globaalne soojenemine piirdub 1,5 °C-ga, nii et seda ei ületata või see ületatakse ainult piiratud määral, või ELi, liikmesriikide või valdkondlike arenguteid, mis viitavad kõnealustele Rahvusvahelise Energiaagentuuri või rahvusvahelise kliimamuutuste paneeli stsenaariumidele.
- 15.3. Liikmesriigid võiksid ergutada turuosaliste koostööd ELi ja riiklike konkurentsieeskirjade raames, et jagada saadud kogemusi ja parimaid tavasid üleminekurahastuse pakkumisel või taotlemisel ning ühiste probleemide lahendamisel. Liikmesriigid võiksid kasutada ära tööstusliitude ja muude maineorganisatsioonide rolli selles valdkonnas.
- 15.4. Liikmesriigid võiksid soodustada suutlikkuse suurendamist ülemineku rahastamise vahendite ja poliitika valdkonnas, sealhulgas ametnike, reguleerivate asutuste ja finantssektori spetsialistide koolitamist, millega toetatakse geograafilist sõltuvust arvestavate üleminekuga seotud rahastamislahenduste ja poliitika väljatöötamist.
- 15.5. Liikmesriigid võiksid julgustada ja edendada uuenduslikke kestliku rahanduse tooteid ja teenuseid, mis on kohandatud VKEdele, võttes arvesse proportsionaalsuse põhimõtet.
- 15.6. Liikmesriigid võiksid toetada VKEsid, et nad esitaksid vabatahtlikult sidusrühmadele ning finantsvahendajatele ja investoritele põhilise teabe kestlikkuse ja üleminekurahastuse kohta, sest see võiks suurendada VKEdele pakutavate rahastamisvõimaluste mitmekesisust.
- 15.7. Liikmesriigid võiksid julgustada mitmepoolseid arengupanku ja riiklike tugipanku toetama neid jõupingutusi tehnilise abi pakkumisega.
- 15.8. Liikmesriigid võiksid julgustada kohalike pankade ja VKEde vahelisi algatusi, mille eesmärk on töötada välja ja rakendada kestliku rahanduse strateegiaid ja usaldusväärseid üleminekusihete või, kui see on asjakohane, VKEde üleminekekavasid.

16. SOOVITUS EUROOPA JÄRELEVALVEASUTUSTELE JA RIIKLIKELE PÄDEVATELE ASUTUSTELE

Euroopa järelevalveasutusi ja liikmesriikide pädevaid asutusi kutsutakse üles:

- 16.1. võtma käesolevat soovitus arvesse üleminekuga seotud rohepesu riskide jälgimisel ja järelevalvel;
- 16.2. võtma järelevalve alla kuuluvate üksuste üleminekuga seotud finantsriskide hindamisel arvesse üleminekusihetides, usaldusväärsetes üleminekukavades või taksonoomia alusel avalikustatud teabes sisalduvat asjakohast tulevikku suunatud teavet;
- 16.3. suurendama järelevalve alla kuuluvate üksuste teadlikkust sellest, kuidas õigusraamistik võimaldab kasutada vastaspoolelt või investeerimisobjektiks olevatelt ettevõtjatelt saadud tulevikku suunatud teavet üleminekuriskide ja füüsiliste riskide hindamiseks, juhtimiseks ja jälgimiseks;
- 16.4. suurendama koos riiklike pädevate asutustega suutlikkust ülemineku rahastamise valdkonnas ja soodustama ülemineku rahastamiseks kogu ELis usaldusväärse keskkonna loomist.

Brüssel, 27. juuni 2023

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Mairead MCGUINNESS

LISA

Käesolev lisa on lisatud komisjoni soovitusel kestlikule majandusele ülemineku rahastamise hõlbustamise kohta ⁽¹⁾. See täiendab soovitusi üksikasjalikumate kaalutluste ja näidetega, et toetada ELi kestliku rahanduse raamistiku vahendite vabatahtlikku kasutamist ülemineku rahastamiseks. Lisas tutvustatakse nii ettevõtjatele kui ka finantseerimisasutustele võimalusi ja antakse soovitusi üleminekusihptide seadmiseks, samuti üleminekurahastuse vajaduste väljaselgitamiseks ja kajastamiseks ning projektide valimiseks ja liigendamiseks ning üleminekurahastuse kaasamiseks ja andmiseks.

Sisukord

1. Seos roheline rahastamine ja ülemineku rahastamine vahel	35
2. Kuidas siduda ettevõtja kestlikkusmõju, -riskide ja -võimaluste eri aspektid individuaalsete üleminekusihptidega?	35
3. Ülevaade kestliku rahanduse vahenditest, mille abil selgitada välja üleminekurahastuse vajadused ja kajastada neid ...	38
4. ELi kliimaalaste võrdlususte meetodika	38
5. ELi taksonoomia	39
5.1. Milleks saab ELi taksonoomiat kasutada?	39
5.2. Taksonoomia kui ülemineku abivahend	40
5.3. Taksonoomia kasutamine üleminekurahastuse vajaduse väljaselgitamiseks	40
6. Rahastamisvahendid üleminekurahastuse kaasamiseks	42
7. Euroopa Liidu kestliku rahanduse vahendite kasutamine finantsvahendajate ja investorite poolt	43

⁽¹⁾ Komisjoni soovitus kestlikule majandusele ülemineku rahastamise hõlbustamise kohta (C(2023) 3844).

1. Seos roheline rahastamine ja ülemineku rahastamise vahel

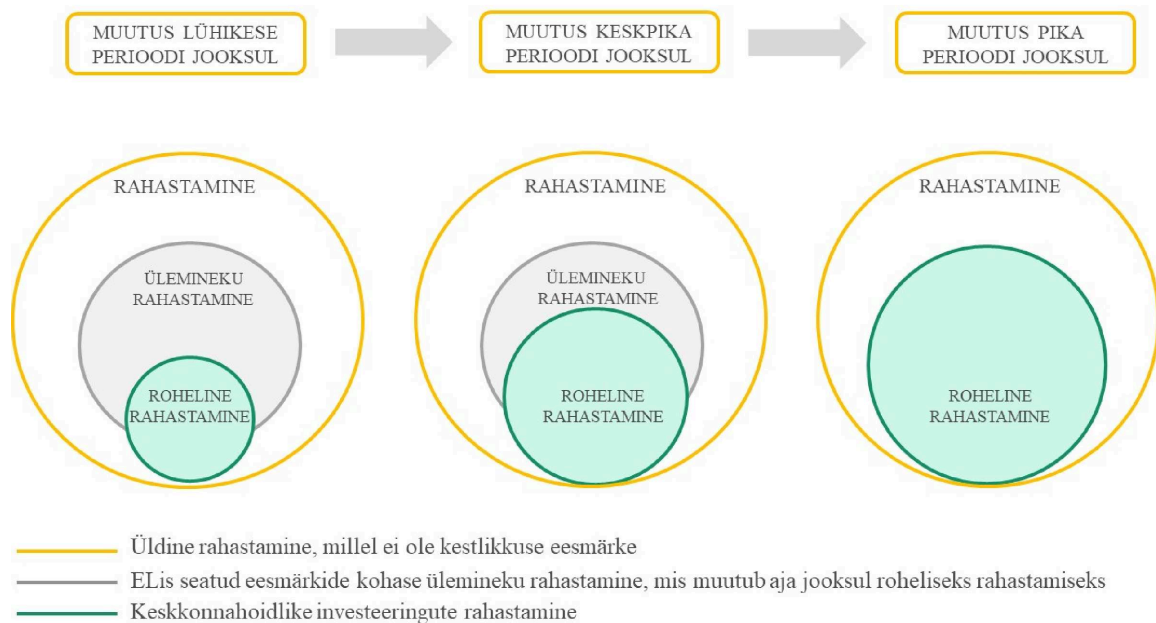
Kestlik rahandus hõlmab nii keskkonnasõbralike lahenduste rahastamist, kui ka selliste meetmete rahastamist, mis on vajalikud samasugusele keskkonnatoime tasemele üleminekuks pikema aja jooksul.

Joonisel 1 on näidatud, millised seosed on üleminekurahastuse, üldise rahastuse ja roherahastuse vahel ning kuidas eri rahastamisvormid võivad lühikeses, keskpikas ja pikas perspektiivis edasi areneda.

Üldist rahastamist, millel ei ole kestlikkuse eesmärke, saab eristada rohelisest rahastamisest ja ülemineku rahastamisest. Üldine rahastamine võib praegu hõlmata nii suure mõjuga kui ka vähese mõjuga tegevusi. Majanduse üleminekul peavad suure mõjuga tegevused muutuma ajapikku vähese mõjuga tegevusteks.

Ülemineku rahastamine tähendabki sellise ülemineku rahastamist. Siia hulka võib kuuluda nii tulukasutus põhine kui ka üldotstarbeline (ettevõtja tasandi) rahastamine. Lühiajalises perspektiivis ei too ülemineku rahastamine enamasti kaasa edasiminekut keskkonnatoime eesmärkide saavutamisel. Pikas perspektiivis tuleb aga ülemineku rahastamine viia kooskõlla ELi kliima- ja keskkonnanäesmärkidega, mistõttu võib seda pidada keskkonnanahoidlikuks ja vähese mõjuga tegevuseks.

Joonis 1. Seos roheline rahastamine ja ülemineku rahastamise vahel praegu ja edaspidi

2. Kuidas siduda ettevõtja kestlikkumõju, -riskide ja -võimaluste eri aspektid individuaalsete ülemineku-sihtidega?

Käesolev punkt on seotud komisjoni soovitusel punktidega 3 ja 4.

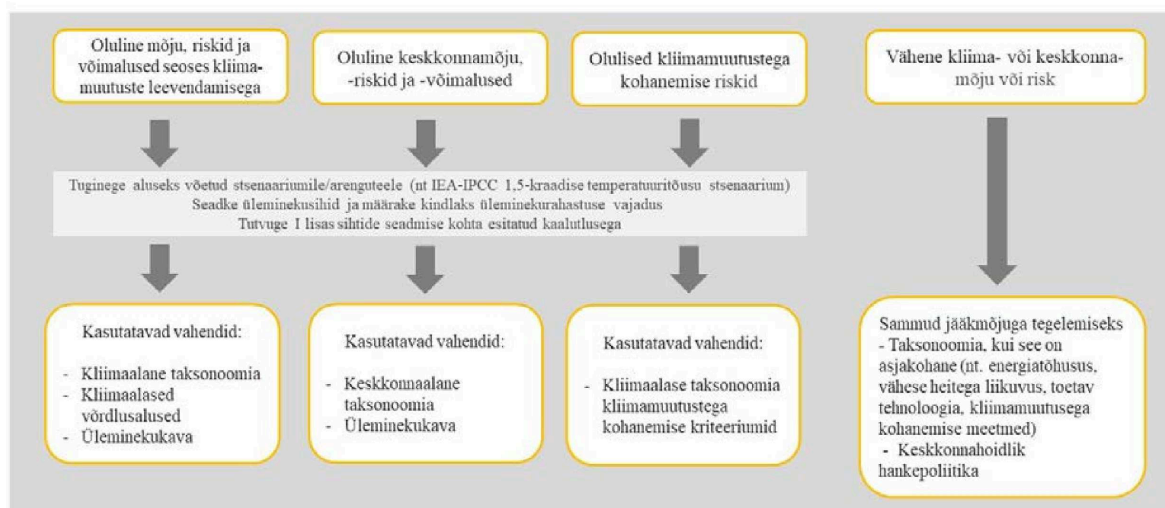
Kui ettevõtjad hindavad oma vajadusi üleminekurahastuse järele, võivad nad lähtuda kestlikkumõjust, -riskidest ja -võimalustest. Neid saab kindlaks teha olulisuse hindamise teel, vaadeldes kaht olulisuse perspektiivi.

Sellise hindamise käigus võiksid ettevõtjad kasutada kliima- ja keskkonnastenaariumide analüüsi, et teha kindlaks ja hinnata füüsilisi ja üleminekuriske ning -võimalusi lühikeses, keskpikas ja pikas perspektiivis. Vajaduse korral võivad ettevõtjad seada üleminekusihid ning selgitada välja vajaduse üleminekurahastuse järele ja üleminekuiga seotud kohustused olulisuse hindamise tulemuste põhjal ⁽²⁾.

⁽²⁾ Kestlikkusküsimus on oluline mõju seisukohast, kui see on seotud ettevõtja tegeliku või võimaliku positiivse või negatiivse olulise mõjuga inimestele või keskkonnale lühikeses, keskpikas või pikas perspektiivis. Mõju seisukohast oluline kestlikkusküsimus hõlmab mõju, mida ettevõtja on avaldanud või millele ta on kaasa aidanud, ning mõju, mis on ärisuhete kaudu otseselt seotud ettevõtja tegevuse, toodete ja teenustega. Kestlikkusküsimus võib olla oluline ka rahastamise seisukohast, näiteks juhul, kui kestlikkusrisk realiseerub varade kasutuskõlbmatuks muutumise teel.

Joonisel 2 on esitatud ülevaade vahenditest, millest juhendada üleminekurahastuse vajaduse väljaselgitamisel olulise mõju korral ning rahastusvajaduse väljaselgitamisel vähese ja jääkmõjuga tegelemisel.

Joonis 2. Kuidas siduda ettevõtja keskkonnamõju, -riskide ja -võimaluste eri aspektid individuaalsete üleminekusihistidega ja seejärel üleminekurahastuse vajadustega?

Kui ettevõtjad kavandavad üleminekut ja selgitavad välja oma üleminekurahastuse vajaduse, võiksid nad kaaluda võimalust seada **üleminekusihid**, mis põhinevad kestlikule majandustegevusele ülemineku nõuetega kooskõlas olevatel asjakohastel **arenguteedel** ja mille puhul võetakse arvesse mõju liiki ja muid tegureid, nagu mõju raskusaste, ulatus ja pöördumatus. Ettevõtjad võivad sealjuures tugineda direktiivis (EL) 2022/2464 ja selle rakendusaktides sätestatud miinimumnõuetele ja antud juhiste (äriühingute kestlikkusaruandluse direktiiv).

Ettevõtjaid julgustatakse võtma arvesse järgmisi kaalutlusi selle kohta, kuidas oleks kõige parem kestlikkusmõjusid, -riske ja -võimalusi üleminekusihistides ja nendega seotud üleminekurahastuse vajadustes kajastada.

Tabel 1.

Üldised kaalutlused kliima- ja keskkonnasihtide seadmiseks olulise mõju korral

- 1) Protsessis kasutatava meetodika kujundamisel tuleks lähtuda usaldusväärsetest võrdlusraamistikest, nagu:
 - teaduspõhised stsenaariumid ja 1,5-kraadise temperatuuritõusuga ülemaailmsed, ELi ja riiklikud sektoripõhised arenguteed, mis tuginevad valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli (IPCC), Rahvusvahelise Energiaagentuuri (IEA) või muudele usaldusväärsetele ja teaduspõhiste algatustele ja mille puhul nimetatud temperatuuritõusu taset ei ületata või ületatakse piiratud määral. Kasutada võib stsenaariume, mille puhul on võetud arvesse ettevõtja geograafilist asukohta ja majandustegevuse eripära;
 - liidu kestliku rahanduse regulatiivne raamistik, sealhulgas taksonoomiamäärus ja ELi kliimaalaste võrdlusaluste meetodika (vt lisa punktid 3–5);
 - ELi keskkonnamõju strateegilised meetmed, nagu ringmajanduse tegevuskava, ⁽³⁾ elurikkuse strateegia ⁽⁴⁾ ja nullsaaste tegevuskava; ⁽⁵⁾

⁽³⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Uus ringmajanduse tegevuskava. Puhtama ja konkurentsivõimelisema Euroopa nimel“ (COM(2020) 98 final).

⁽⁴⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“ (COM(2020) 380 final).

⁽⁵⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Heas seisundis planeet kõigi jaoks. ELi tegevuskava „Õhu, vee ja pinnase nullsaaste suunas““ (COM(2021) 400 final).

-
- komisjoni kvalitatiivne juhend „ELi ülemineku arenguteed“ ⁽⁶⁾ kliimaga seotud aspektide puhul, kui hinnatakse üleminekul ette tulevaid probleeme ja asjaomase sektori jaoks parimat olemasolevat tehnoloogiat.
- 2) Üleminekusihid võiksid olla ajaliselt piiritletud, teaduspõhised ja hõlpsasti rakendatavad, sest see muudaks need veenvamaks.
 - 3) Sihid võiks jagada tegevuse ja toote tasandi kaupa ning teha kindlaks tegevuse tasandi peamised hoovad, sealhulgas rahalised vahendid, et tagada nende sihtide rakendamine.
 - 4) Kui see on asjakohane, saaks punkti 3 puhul võtta arvesse CO₂ heite vähendamise hoobasid ja nende üldist kvantitatiivset panust kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärkide saavutamisse, samuti kavandatavaid põhimeetmeid, sealhulgas muudatusi ettevõtja toote- ja teenuseportfellis ning uue tehnoloogia kasutuselevõttu.
 - 5) Hea oleks kasutada spetsiaalseid parameetrid, millega mõõta ja jälgida üleminekusihide rakendamist, nagu meetmete tõhusus, aja jooksul tehtud edusammud ja sidusrühmade kaasatus.
 - 6) Tuleks näidata, kuidas võetakse üleminekusihite arvesse äriplaneerimises, finantsplaneerimises ja riskijuhtimise raamistikus.
 - 7) Tuleks jälgida üleminekusihide keskkonnaalast tervikkikkust ja mitte edendada ühe sihi saavutamist teise arvelt. Samuti tuleks lähtuda taksonoomiamääruse kohasest põhimõttest „ei kahjusta oluliselt“. Samuti oleks kohane järgida inim- ja tööõigustega seotud miinimumnorme.
 - 8) Sihtide ja nende kehtestamise aluste läbipaistvus aitaks investoritel ja finantsvahendajatel neid ülemineku-rahastuse andmisel arvesse võtta. Et suurendada sihtide saavutamise usutavust, võib need esitada osana veenvast üleminekekavast, mis kajastab ettevõtja sõltuvust välisteguritest ⁽⁷⁾ oma eri tegevuskohtades.
 - 9) Üleminekusihide rakendamise ja järelevalve toetamiseks on vaja tagada usaldusväärne juhtimisprotsess, sealhulgas:
 - a) üleminekusihide heakskiitmine ettevõtja haldus-, juht- ja järelevalveorganite poolt;
 - b) heal tasemel sisekontroll, sh ülesannete ja vastutuse selge jaotus üleminekusihide rakendamiseks võetavate meetmete järelevalvel ja rakendamisel;
 - c) korrapärane aruandlus juhtorganitele üleminekusihide rakendamise kohta.
 - 10) Üleminekusihide ja nendega seotud eesmärkide ja järelemeetmete usaldusväärsuse suurendamiseks võib vajaduse korral kasutada kolmandate isikute poolset kontrolli ja kindluse andmise mehhanisme.
-

Tabel 2.

Esmased parenduseesmärgid juhuks, kui mõju on väheoluline

-
- 1) Ettevõtjatel, kelle peamise majandustegevuse keskkonnamõju on väike, võib olla võimalik vähendada näiteks tugifunktsioonidest (kontorihoonete energiatõhusus, transpordi ja liikuvusega seotud heide, taastuvenergia ostmise, toiduga varustamise keskkonnahoidlikumaks muutmine jne) tulenevat jääkmõju.
 - 2) Kaaluda tuleks järgmisi võimalusi:
 - a) seada esmased parenduseesmärgid, mille alusel investeerida hoonete energiatõhususse, vähendada märkimisväärselt elektri- ja küttesüsteemidest tulenevat heidet ning teha muid samasuguseid investeeringuid, sh määruse (EL) 2020/852 (taksonoomiamääruse) alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktidega hõlmatud toetavate tegevuste kaudu;
 - b) muuta hankepoliitika kestlikumaks.
-

⁽⁶⁾ Komisjoni juhend „ELi ülemineku arenguteed“ on kättesaadavad aadressil: https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/transition-pathways_et?etrans=et

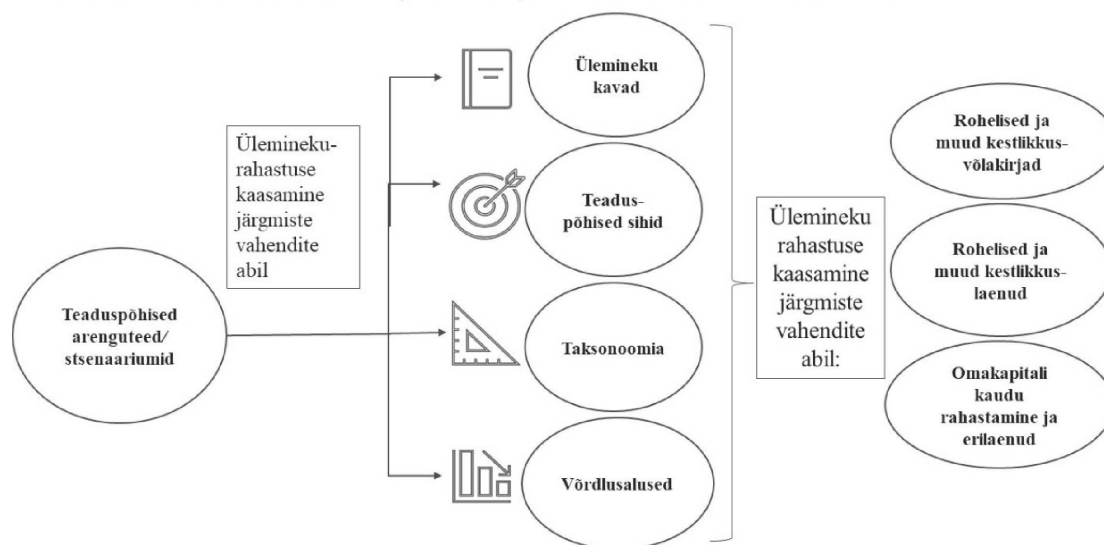
⁽⁷⁾ Mil määral sõltub ettevõtja üksuse tasandi üleminekekava saavutamine eri geograafiliste piirkondade välisteguritest, nt eri tegevuskohtade poliitilised suundumused, tehnoloogiline valmisolek, sotsiaalne vastuvõetavus, ressursside kättesaadavus ja füüsiline kliimamõju?

3. Ülevaade kestliku rahanduse vahenditest, mille abil selgitada välja üleminekurahastuse vajadused ja kajastada neid

Kestliku rahanduse vahendeid, eelkõige taksonoomiat ja ELi kliimaalaseid võrdlusaluseid ja usaldusväärseid üleminekukavasid saab kasutada üleminekusihthite kindlaksmääramise ja üleminekurahastuse vajaduste kajastamiseks ettevõtja ja majandustegevuse tasandil. Üleminekurahastust saab seejärel kaasata roheliste ja kestlikkusvõlakirjade, laenude, omakapitali kaudu rahastamise ja eriotstarbeliste laenude kujul.

Joonisel 3 on esitatud ülevaade vahenditest, mida saab kasutada vajaduste kajastamiseks ja üleminekurahastuse kaasamiseks.

Joonis 3. Üleminekurahastuse kajastamine ja üleminekurahastuse kaasamine

4. ELi kliimaalaste võrdlusaluste meetoodika

Käesolev punkt on seotud komisjoni soovitusel punktiga 5.

Sektorites, kus teaduspõhised arenguteed ja teekaardid puuduvad, võiksid ettevõtjad kaaluda võimalust kasutada ELi kliimaalaste võrdlusaluste meetoodikat viisil, mis tagab kooskõla Rahvusvahelise Energiaagentuuri (IEA) ja valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli (IPCC) 1,5-kraadise temperatuuritõusu stsenaariumiga.

Sektorites, kus teaduspõhised üleminekustsenaariumid ja arenguteed on olemas, peaks ettevõtjad kaaluma, kas nende kasutamine võimaldab neil täita ka ELi kliimaalaste võrdlusaluste miinimumnõudeid.

Kui ettevõtja suudab tõendada, et ta järgib kliimaalaste võrdlusaluste meetoodika miinimumnõudeid (näiteks usaldusväärse üleminekukava abil, milles arvestatakse direktiivi (EL) 2022/2646 ja selle rakendusaktide kohaseid nõudeid ja juhiseid), on tema kapitalituru instrumentidel suurem tõenäosus sattuda portfelliges, mis järgivad ELi kliimaalaseid võrdlusaluseid.

Kliimaalaste võrdlusaluste miinimumnõuded

ELi kliimaalased võrdlusalused põhinevad kriteeriumide kogumil, millega määratakse igale portfelliga kindel arengutee, mis on kooskõlas kestlikule majandusele ülemineku nõuetega⁽⁸⁾. Kliimaalaste võrdlusaluste CO₂ heite vähendamise eesmärgi ja trajektoori miinimumnõuete kohaselt tuleb igal aastal vähendada kasvuhoonegaaside heitemahukust või absoluutset kasvuhoonegaaside heite eesmärki vähemalt 7 %⁽⁹⁾.

⁽⁸⁾ Komisjoni 17. juuli 2020. aasta delegeeritud määruse (EL) 2020/1818 (millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/1011 seoses ELi kliimaülemineku võrdlusaluste ja Pariisi kokkulepet järgivate ELi võrdlusaluste miinimumnõuetega) artiklid 6–12.

⁽⁹⁾ Miinimumnõuded on sätestatud komisjoni 17. juuli 2020. aasta delegeeritud määruse (EL) 2020/1818 artiklites 7–9.

Iga aasta puhul, mil sihte ei saavutata, tuleks saavutamata jäänud sihid kompenseerida, kohandades järgmise aasta CO₂ heite vähendamise trajektoori sihid ülespoole.

Võimaluse korral tuleks saavutada teiste ettevõtjatega võrreldes keskmiselt väiksemad heitkogused, mis aitaks hoida ära komisjoni 17. juuli 2020. aasta delegeeritud määruse (EL) 2020/1818 artiklites 9–12 loetletud väljajätmist põhjustavaid asjaolusid.

Suurem kaal ettevõtjatele, kes seavad ja avaldavad kasvuhoonegaaside heite vähendamisega seotud eesmärgid

Kui ettevõtja suudab tõendada, et ta on seadnud ja avaldanud kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärgid, võib tema kapitaliturgudel emitteeritud instrumentidele anda ELi kliimaalastele võrdlusalustele vastavas võrdlusaluses suurema kaalu. Selleks peavad olema täidetud järgmised tingimused:

- võrdlusaluse komponentide hulka kuuluva väärtpaberi emitent avaldab järjepidevalt ja täpselt oma 1., 2. ja 3. valdkonna kasvuhoonegaaside heite;
- võrdlusaluse komponentide hulka kuuluva väärtpaberi emitent on vähemalt kolmel järjestikusel aastal vähendanud oma kasvuhoonegaaside heitemahukust, või kui see on asjakohane, oma absoluutset kasvuhoonegaaside heidet, sealhulgas 1., 2. ja 3. valdkonna kasvuhoonegaaside heidet, keskmiselt vähemalt 7 % aastas.

5. ELi taksonoomia

Käesolev punkt on seotud komisjoni soovitusel punktiga 6.

5.1. Milleks saab ELi taksonoomiat kasutada?

Ettevõtjad võivad kasutada taksonoomiat ülemineku rahastamise vahendina, et kavandada oma majandustegevuse üleminekut ja eraldada üleminekuinvesteeringuteks vajalikke vahendeid. Sellisena saab seda kasutada kestlike investeeringute liigitamiseks, praeguse ja kavandatava kliima- ja keskkonnatoime mõõtmiseks, sihtide seadmiseks ja neist teavitamiseks, sealhulgas taksonoomiaga seotud sihtide sõnastamiseks üleminekukavades.

Joonis 4. ELi taksonoomia kasutamine ülemineku rahastamiseks

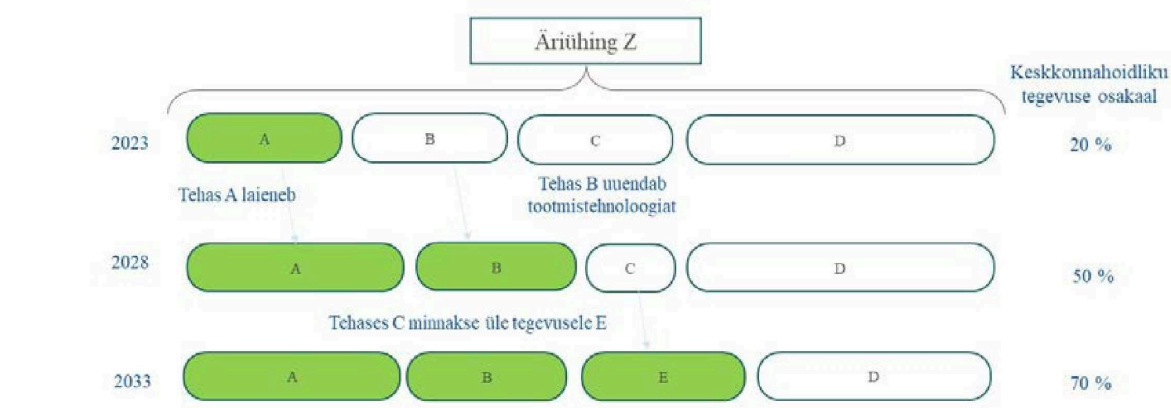

5.2. Taksonoomia kui ülemineku abivahend

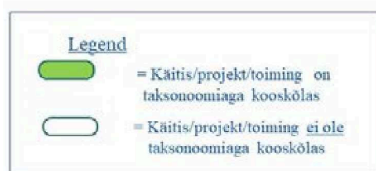
Kuna taksonoomias määratakse kindlaks keskkonnakestlikud majandustegevused, mitte ettevõtjad, võimaldab see ettevõtjatel minna rohemajandusele üle järk-järgult, suurendades tasapisi keskkonnakestlike tegevuste osakaalu.

Joonisel 5 on tehases toimuva tootmise varal näidatud, kuidas ettevõtja saab rohemajandusele üle minna järk-järgult tegevuste kaupa, investeerides nende ajakohastamisse, et suurendada rohetegevuse osakaalu tulevikus. Tegevuspõhised üleminekukavad võivad olla üksuse tasandi üleminekustrateegia oluliseks osaks.

Joonis 5. Taksonoomia kui ülemineku abivahend

Allikas: kestliku rahanduse platvorm

* Ettevõtja võib kaasata üleminekurahastust tegevuse tasandil (taksonoomiaga kooskõlas olevad kapitalikulud üle tegevuse ajakohastamiseks)

** Ettevõtja võib kaasata üleminekurahastust ka üksuse tasandil (üldstarbeline ettevõtjatasandi rahastus), näidates, kuidas ajakohastused ja nende ajakava on kooskõlas soovitud punkti 2.1 määratletud ülemineku (nt teaduspõhised stsenaariumid/arenguteed ja üleminekukavas esitatud investeeringute selgitus).

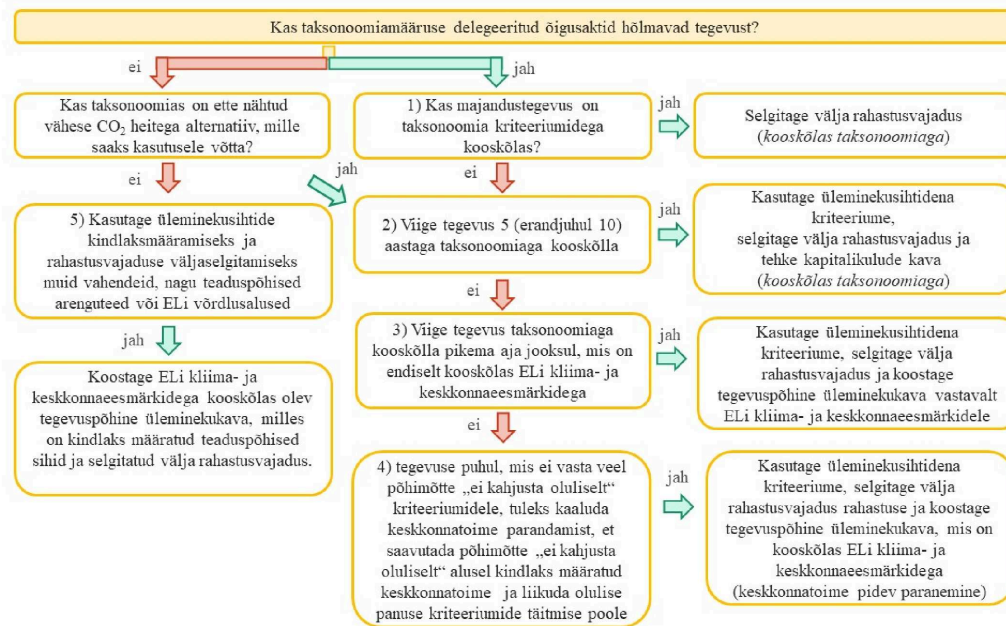
5.3. Taksonoomia kasutamine üleminekurahastuse vajaduse väljaselgitamiseks

Ettevõtjad võivad kasutada taksonoomiat, et selgitada välja üleminekurahastuse vajadus tegevuse tasandil.

Taksonoomias ei ole ühegi kriteeriumi puhul sätestatud tähtaegu, mille jooksul peab ettevõtja oma tegevuse sellega kooskõlla viima. Taksonoomia on paindlik ja jätab turuosalistele võimaluse kasutada omaenda teaduspõhise arengutee ajakava. Ettevõtjad võivad oma kliima- ja keskkonnaeesmärkide seadmisel tugineda taksonoomiakriteeriumidele, ning kui need eesmärgid on kooskõlas kestlikule majandusele ülemineku nõuetega ja nende saavutamine on usutav, võivad nad kaasata nende rakendamiseks üleminekurahastust.

Joonisel 6 on näidatud, kuidas taksonoomiat sel otstarbel kasutada, ja toodud kooskõla kahanemise järjekorras ära võimalused, mille vahel valida.

Joonis 6. Taksonoomia kasutamine üleminekurahastuse vajaduste väljaselgitamiseks

1) Taksonoomiaga kooskõlas oleva majandustegevuse rahastamine

Kui majandustegevus on juba praegu taksonoomiaga kooskõlas, tuleks võtta arvesse kõiki praeguseid ja tulevasi rahastusvajadusi, et säilitada kooskõla taksonoomiaga ka edaspidi.

2) Taksonoomiaga kooskõlas olevad investeeringud

Kui majandustegevust on taksonoomias käsitletud, kuid see ei ole veel taksonoomiaga kooskõlas, võiksid ettevõtjad kaaluda võimalust viia see 5 aasta (erandkorras 10 aasta) jooksul ⁽¹⁰⁾ vastavusse taksonoomia tehniliste sõelumiskriteeriumidega. Nende sihtide saavutamiseks vajalikud üleminekuinvesteeringud tuleks esitada investeeringukulude kava. Selliseid investeeringukulusid käsitatakse taksonoomiaga kooskõlas oleva investeeringuna.

3) Investeeringud, mis viiakse taksonoomiaga kooskõlla pikema aja jooksul

Kui majandustegevuse kooskõlla viimine taksonoomiaga ei ole viie (erandkorras 10) aasta jooksul teostatav, on võimalik kaaluda vara või majandustegevuse kooskõlla viimist vastavate taksonoomia keskkonnatoime kriteeriumidega pikema aja jooksul, nii et see oleks endiselt kooskõlas kestlikule majandusele ülemineku nõuetega. Üleminekuinvesteeringutega, mis jõuavad taksonoomiaga kooskõlla pikema aja jooksul kui delegeeritud määruse (EL) 2021/2178 alusel kindlaks määratud viis aastat (erandkorras 10 aastat), peaks kaasnema kestlikule majandusele ülemineku nõuetega kooskõlas olev tegevuspõhine üleminekukava, milles põhjendatakse, miks on vaja sihtide saavutamiseks rohkem aega, ⁽¹¹⁾ ja näidatakse, kuidas kava taksonoomiaga kooskõlla viimine edaspidi saavutada.

Keskonnaaspektide puhul võiksid sihid olla kooskõlas rahvusvaheliste ja ELi keskkonnapoliitika eesmärkide ja sihtidega, sealhulgas nendega, mis on seotud vee- ja mereressursside kestliku kaitse ja taastamise, ringmajanduse, saastuse vältimise ja kontrolli ning elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamisega.

⁽¹⁰⁾ Taksonoomia avalikustamist käsitleva delegeeritud määruse kohaselt võib taksonoomiaga kooskõlla jõudmiseks kuluv aeg olla pikem kui viis aastat üksnes juhul, kui pikem periood on objektiivselt põhjendatud asjaomase majandustegevuse ja ajakohastamise eripäradega. Maksimaalselt võib see aeg olla 10 aastat.

⁽¹¹⁾ Seotud investeeringukulusid ei peeta taksonoomiaga kooskõlas olevaks, kuid see võib siiski olla oluline samm kestlikumale majandusele üleminekul.

- 4) Investeeringud, mille puhul toimub üleminek kestlikule majandusele esialgu põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kohaste kliimamuutuste leevendamise tasemete saavutamise teel

Ettevõtjad, kelle mõni tegevus ei vasta praegu taksonoomias sätestatud põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kriteeriumidele ja kelle puhul ei ole praegu võimalik teha investeeringuid olulise panuse kriteeriumide täitmiseks viie (erandkorras 10) aasta jooksul, võiksid kaaluda sellise tegevuse keskkonnatoime parandamist põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ alusel kindlaks määratud keskkonnatoime tasemete saavutamiseks, tehes seda piisavalt lühikese aja jooksul, et olla kooskõlas kestlikule majandusele ülemineku nõuetega ⁽¹²⁾. Selliste üleminekuinvesteeringute puhul, mis parandavad majandustegevuse keskkonnatoimet ülemineku esimeses etapis taksonoomias sätestatud põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kriteeriumide täitmise teel, võiksid ettevõtjad koostada kestlikule majandustegevusele ülemineku nõuetega kooskõlas oleva tegevuspõhise üleminekukava, milles põhjendatakse, miks vaheetapp on vajalik, ja selgitatakse, kuidas on kavas taksonoomiaga kooskõlla viimine edaspidi saavutada.

Kavas tuleks näidata i) kuidas toimub tegevuse üleminek keskkonnatoime tasemele, mis täidab põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kriteeriumeid, ja jätkub liikumine olulise panuse kriteeriumide saavutamise suunas, ning ii) kuidas kliima- ja keskkonnatoime pidev paranemine välistab tulevikus olulise kahju tekitamise, arvestades seda, et majandus tervikuna liigub kliimanetraalsuse poole ning ka arusaam sellest, mida võib pidada oluliseks kahjustamiseks, võib edaspidi muutuda.

- 5) Tegevuspõhise üleminekukava muul viisil kindlaks määratud investeeringud

Väga suure keskkonnamõjuga majandustegevuste puhul, mida taksonoomia delegeeritud õigusaktid veel ei hõlma ja mille puhul ei ole taksonoomiamääruses ette nähtud vähese mõjuga alternatiivi, võiksid ettevõtjad kaaluda sihtide kindlaksmääramiseks ja rahastusvajaduse väljaselgitamiseks muid vahendeid, näiteks teaduspõhiseid võimalusi.

- 6) Üleminekuinvesteeringud tegevuste puhul, millel on väike keskkonnamõju

Majandustegevuse puhul, mida taksonoomia nende vähese keskkonnamõju tõttu ei hõlma, võivad ettevõtjad kaaluda jääkmõjuga tegelemiseks asjakohaste taksonoomiakriteeriumide kasutamist, näiteks teha investeeringuid hoonete energiatõhususse, vähese heitega liikuvusse ja progressi võimaldavasse tehnoloogiasse.

6. Rahastamisvahendid üleminekurahastuse kaasamiseks

Käesolev punkt on seotud komisjoni soovitusel punktiga 8.

Ettevõtjad võivad üleminekurahastuse kaasamiseks kasutada ühte või mitut üleminekuga seotud rahastamisvahendit, näiteks spetsiifilisi laene ja eritunnustega kapitalituru instrumente. Tabelis 3 on esitatud sellekohased näited.

Tabel 3.

Näited laenu- ja kapitaliturupõhistest rahastamisvahenditest, millega üleminekut rahastada

Rohelaenu ja muud kestlikkuslaenu	1) Projektide ja investeeringute rahastamiseks võib kasutada sihtotstarbelist üleminekulaenu (tulukasutus), näiteks laen varade ajakohastamiseks või uute investeeringute tegemiseks, et edendada vähese CO ₂ heitega tootmist või oluliselt parandada tegevuse keskkonnatoimet. Näiteks: <ul style="list-style-type: none"> — laenuid selliste üleminekuprojektide rahastamiseks, millel on usaldusväärne tegevuspõhine üleminekukava või mis on osa veenvast üksuse tasandi üleminekukavast; ⁽¹³⁾ — laenuid, millega rahastada taksonoomias käsitletud majandustegevust, mis viiakse 5 (erandkorras 10) aasta jooksul taksonoomiaga kooskõlla;
-----------------------------------	--

⁽¹²⁾ Seotud investeeringukulused ei peeta taksonoomiaga kooskõlas olevaks, kuid see võib siiski olla oluline samm kestlikumale majandusele üleminekul.

⁽¹³⁾ Kooskõlas direktiiviga (EL) 2022/2464 ja selle rakendusaktidega (äriühingute kestlikkusaruandluse direktiiv).

	<ul style="list-style-type: none"> — laenud, millel on usaldusväärset teaduspõhised sihid, mida toetab teave, millest nähtub nende sihtide terviklikkus, läbipaistvus ja nendega seotud aruandekohustus, kui selliste sihtide seadmine on proportsionaalne; — laenud, millest rahastada muid üleminekuinvesteeringuid majandustegevusse, millele on osutatud soovitusel punktis 2.2; — üleminekuavas sisalduvate ettevõtja tasandi investeeringute rahastamiseks on vaja määrata kindlaks usaldusväärset keskkonnatoime näitajad. <p>2) Üldotstarbelised (ettevõtja tasandi) laenud tuleks siduda üldise kestlikkuse paranemisega, mis on kooskõlas punktis 2.1 määratletud üleminekuiga. Näiteks:</p> <ul style="list-style-type: none"> — siduda üleminekuinvesteeringute rahastamiseks võetavad laenud peamiste toimesihtidega, mis on kooskõlas teaduspõhiste arenguteedega; — siduda üleminekuinvesteeringute rahastamiseks võetavad laenud peamiste toimesihtidega, mis põhinevad üldise taksonoomiaga vastavusse viimise osakaalul; — võtta üleminekuinvesteeringute rahastamiseks võetavate laenude rahastamiseks usaldusväärne üleminekuava, mis sisaldab peamisi toimesihte.
Rohelised ja muud kestlikkusvõlakirjad	<p>1) Võlakirju võib emiteerida kindla üleminekusihhi saavutamiseks, tõendades, et tulused kasutatakse sel otstarbel.</p> <p>Näiteks võib emiteerida võlakirja Euroopa roheliste võlakirjade määruse alusel, et rahastada üleminekuinvesteeringuid taksonoomias käsitletud majandustegevusse, millega saavutatakse 5 (erandkorras 10) aasta jooksul taksonoomiaga kooskõlla viimine.</p> <p>2) Emiteeritava võlakirja võib siduda ettevõtja keskkonnatoimega seotud üleminekusihiga (nt kestlikkusvõlakiri), kasutades taksonoomiat, usaldusväärset üksuse tasandi⁽¹⁴⁾ ja tegevuse tasandi üleminekuavasid või usaldusväärset teaduspõhiseid sihte, kui see on proportsionaalne, ning:</p> <ul style="list-style-type: none"> — määrata kindlaks toimesihid, et rahastada üleminekuavas sisalduvaid olulisi ettevõtja tasandi investeeringuid; — kestlikkusvõlakirja aluseks olevad kestlikkusnõuded tuleks siduda taksonoomiaga või ELi kliimaülemineku võrdlusalusega seotud sihiga; — selle raames võib rahastada üleminekuinvesteeringuid, mis on määratud kindlaks taksonoomial põhinevate sihtide abil. <p>3) Euroopa roheliste võlakirjade määruse kohase teabe vabatahtliku avalikustamise malli abil saab anda investoritele ja finantsvahendajatele standardset teavet selliste võlakirjade kohta, mis ei vasta Euroopa roheliste võlakirjade standardile.</p>
Omakapitali rahastamine kaudu	Kui rahastamine toimub omakapitali rahastamise kaudu , tuleks peamiste kestlikkussihtide kindlaksmääramisel kasutada eelnimetatutega sarnaseid üleminekuksiteeriume.
Eriotstarbelised rahastamisvormid	Kui kasutada eriotstarbelisi rahastamisvorme , nagu liisimine, struktureeritud rahastamislahendused, projektirahastus ja segarahastamisvahendid, tuleks peamiste kestlikkussihtide kindlaksmääramisel kasutada eelnimetatutega sarnaseid üleminekuksiteeriume.

7. Euroopa Liidu kestliku rahanduse vahendite kasutamine finantsvahendajate ja investorite poolt

Käesolev punkt on seotud komisjoni soovitusel punktiga 9.

Finantsvahendajad ja investorid, kes on valmis rahastama reaalmajanduse üleminekut kestlikule majandusmodelile, võiksid kasutada portfelli eesmärkide seadmiseks ning nende projektide ja ettevõtjate valimiseks, mille üleminekut rahastada, ELi kestliku rahanduse vahendeid. Tabelis 4 on esitatud sellekohased näited.

⁽¹⁴⁾ Kooskõlas direktiiviga (EL) 2022/2464 ja selle rakendusaktidega (äriühingute kestlikkusaruandluse direktiiv).

Tabel 4.

Kuidas kasutada kestliku rahanduse vahendeid portfelli eesmärkide seadmiseks ja üleminekurahastust vajavate projektide ja ettevõtjate valimiseks

<p>Portfelli üleminekusihptide seadmisel ja ettevõtjate valimisel saab kasutada ELi kliimaülemineku võrdlusaluse CO₂ heite vähendamise meetodikat</p>	<p>CO₂ heite vähendamise eesmärkide seadmine ELi kliimaülemineku võrdlusaluse CO₂ vähendamise meetodika abil</p> <p>ELi kliimaülemineku võrdlusaluste abil saab järgida CO₂ heite vähendamise strateegiaid ning investeerida portfelliges, mis sisaldavad erinevate kliimasihptide ja üleminekurahastuse vajadusega ettevõtjaid. Uued finantstooted võivad järgida eelnimetatud võrdlusaluste meetodikat ⁽¹⁵⁾.</p> <p>Võrdlusaluste haldajad võiksid anda suurema kaalu äriühingutele, kes on seadnud rangemad CO₂ heite vähendamise eesmärgid.</p> <p>Võrdlusaluste meetodika abil saab süstemaatiliselt hinnata rahastamisvahendeid ja -portfelle ning kavandada portfelliges arenguteid kliimaneutraalsuse saavutamise poole, nähes ette iga-aastased CO₂ heite vähendamise miinimumnõuded.</p> <p>ELi kliimaalaste võrdlusaluste meetodika kasutamine, et teha kindlaks ettevõtjad, kellele laenu anda või kellesse investeerida:</p> <p>Et leida ettevõtjaid, kelle ülemineku kestlikule majandusele on kooskõlas kestlikule majandusele ülemineku põhimõtetega, saab kasutada ELi kliimaalaste võrdlusaluste või muid teaduspõhiseid keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisalaseid võrdlusaluseid. Soovitav on kasutada võrdlusaluseid, mille halduritel on lubatud anda teaduspõhise ülemineku arengutee ja üleminekkava alusel tegutsevatele ettevõtjatele suurem osakaal.</p> <p>Finantsvahendajad ja investorid võivad vajaduse korral kasutada ELi kliimaalaste võrdlusaluste meetodika väljajätiskriteeriume, et välistada keskkonnale või ühiskonnale kahjulikud või muul viisil oluliselt kliima- või keskkonnanäesid kahjustavad majandustegevused ja tootmismeetodid.</p>
<p>Portfelli tasandi sihtide seadmiseks ja asjaomaste ettevõtjate valimisel on võimalik kasutada taksonoomiat</p>	<p>Taksonoomiakriteeriumide kasutamine portfelliges kliima- ja keskkonnanäesid seadmiseks</p> <p>Taksonoomiakriteeriumide ja avalikustatava teabe abil saab seada eesmärgid ja jälgida aja jooksul edusamme portfelli tasandil ja vara omanike puhul üldises varade jaotuses.</p> <p>Taksonoomia alusel avalikustatav teave võimaldab jälgida taksonoomias käsitletud investeeringute osakaalu, taksonoomiaga kooskõlas olevate investeeringute osakaalu ja taksonoomiakriteeriumidega kooskõlla viimisel tehtavaid edusamme.</p> <p>Kui andmed on kättesaadavad, saab taksonoomial põhineva rohevara suhtarvu ja roheliste investeeringute suhtarvu abil seada portfelli tasandil sektoripõhised eesmärgid, millele portfelli keskmine peaks ülemineku käigus lähenema. Näiteks võivad pangad kasutada heite vähendamise eesmärkide ja energiatõhususe eesmärkide ning vastavate vahe-eesmärkide koostamisel asjaomaste portfelliges rohevarade suhtarvu ja CO₂ heite absoluutväärtust ning hüpoteegiporfelliges keskmist energiatõhusust.</p>

⁽¹⁵⁾ Võrdlusaluste puhul kehtib CO₂ heite vähendamisel kindel lähtetase, mis on ELi kliimaülemineku võrdlusaluse puhul 30 % ja ELi Pariisi kokkulepet järgivate võrdlusaluste puhul 50 %, eelmise aastaga võrreldes tuleb iga aastal vähendada CO₂ heidet 7 %, võrdlusalused peavad sisaldama 3. valdkonna heidet ning nende suhtes kehtivad kapitalipaigutuse piirangud, et tagada majandusharu esindatus vastavalt võrdlusalusele (et vältida mõne majandusharu eelistamist).

	<p>Ettevõtjate puhul, kes kavatsevad viia teatava osa üleminekuga seotud tuludest, investeeringukuludest ja tegevuskuludest taksonoomiaga kooskõlla 5 (erandkorras 10) aasta jooksul (mida ei saa seetõttu pidada delegeeritud määruse (EL) 2021/2178 tingimuste kohaselt praegu taksonoomiaga kooskõlas olevaks investeeringukuluks), võib selliste kavandatud tulude, investeeringukulude ja tegevuskulude osakaalu käsitada kui tulevast rohevara suhtarvu, kui nendega kaasneb usaldusväärne üleminekekava.</p> <p>Sarnaseid parameetreid võib kasutada ka tegevuste puhul, mida ei ole taksonoomias käsitletud, aga mille suhtes on koostatud usaldusväärne üleminekekava.</p> <p>Taksonoomia alusel avalikustatava teabe kasutamine nende ettevõtjate valimiseks, kellele anda laenu või kellesse teha investeeringuid</p> <p>Üleminekeprojektide valimisel saab muu ettevõtlusteabe kõrval võtta arvesse ka taksonoomias käsitletud ja taksonoomiaga kooskõlas olevaid tulusid, investeeringukulusid ja vajaduse korral tegevuskulusid käsitlevat teavet, mille ettevõtjad on taksonoomia alusel avalikustanud.</p> <p>Taksonoomias käsitletud projektide puhul võib kasutada taksonoomia kohaselt äriühingute poolt kohustuslikult avalikustatavat teavet või üksuse tasandi või tegevuspõhistes üleminekekavades kohustuslikult avalikustatavat teavet (kasutada võib ka vabatahtlikult avalikustatavat teavet, kui see on olemas), et valida üleminekurahastust vajavaid projekte, mille üleminekusihide puhul tuleb järgida järgmisi asjaolusid:</p> <ul style="list-style-type: none"> — projektid tuleks viia taksonoomiaga kooskõlla etappide kaupa või kindlaksmääratud aja jooksul; — järgida tuleb selliseid taksonoomiakriteeriumide elemente, nagu põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“, et tagada keskkonnatoime oluline paranemine; — et selliste projektide sihid oleksid kooskõlas kestlikule majandusele ülemineku nõuetega, tuleks kontrollida, kas ettevõtjatel on olemas tegevuspõhised üleminekekavad; — kui taksonoomiamääruse alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktid asjaomase majandustegevust ei hõlma, tuleks kasutada miinimumtingimustena taksonoomiamääruse artikli 10 lõikes 2 sätestatud põhimõtteid, et hinnata, kas asjaomasele tegevusele saab üleminekurahastust anda.
<p>Spetsiifiliste üleminekusihidega ja üleminekurahastuse vajadusega ettevõtjate valimisel saab kasutada äriühingute poolt kestlikkusaruandluse direktiivi kohaselt avalikustatavat teavet</p>	<p>Teatavate valdkondade üleminekurahastuse vajaduse süstemaatiliseks hindamiseks võiks kasutada üleminekekavade üldisi parameetreid, seda nii üksuse kui ka tegevuse tasandil, tuginedes finantsnäitajatele ja investeerimiskavadele, millest äriühingud on teada andnud, näiteks:</p> <ul style="list-style-type: none"> — kasvuhoonegaaside heite vähendamise sihid 1. ja 2. valdkonna heite kohta ja võimalust mööda ka olulise 3. valdkonna heite kohta; — majandustegevuse kooskõlla viimine taksonoomiaga ning sellealased kavad suure keskkonnamõjuga sektorite puhul; — investeeringukulud, millest rahastatakse üleminekumeetmeid, mis on seotud peamiste kestlikkusnäitajatega (nt taksonoomial põhinevad investeeringukulud); — üleminekusihide veenvus, mida saab hinnata meetmete ja hoobade põhjal, mida ettevõtjal on kavas sihtide saavutamiseks kasutada, ja samuti selle põhjal, mil määral need sõltuvad välisteguritest ⁽¹⁶⁾ ja kui suured on ülemineku eeldatavad kulud; — üleminekuriskid ja käsitus selle kohta, kuidas üleminekusihide abil saaks selliseid riske aja jooksul vähendada; — kliimaalaste finantsvõimalustega seotud riskipositsioon (nt % kogu portfelist/tagatud emissioonidest); — praegused ja kavandatavad rahastatavad heitkogused sektorite, geograafiliste piirkondade ja ajakavade kaupa; — portfelli taksonoomiaga kooskõlla viimise parameetrid (nt kaalutud keskmine CO₂ mahukus, eeldatav temperatuuri tõus, rahastatud heitkogused võrreldes tavapäraselt kasutatava teaduspõhise võrdlusalusega).

⁽¹⁶⁾ Nt eeldatavad poliitilised suundumused, tehnoloogiline valmisolek, sotsiaalne vastuvõetavus, ressursside kättesaadavus ja füüsiline kliimamõju ettevõtja eri tegevuskohtades.

	<p>Üleminekukavade kohta avalikustatavate andmete abil saab valida selgete CO₂ heite vähendamise sihtidega ettevõtjaid ja projekte, mis tekitavad praegu suuri heitkoguseid, kuid millel on usaldusväärne üleminekukava, milles on ette nähtud heitkoguste vähendamine aja jooksul, sest nii saab vähendada portfelli CO₂ mahukust samas tempos, kui seda teevad investeerimisobjektiks olevad ettevõtjad.</p> <p>Üleminekusihtide, üleminekukavade ja finantsaruandluse raames avalikustatud andmete kõrval saab ettevõtja kliima- ja keskkonnatoime ning individuaalse ülemineku arengutee ja selle lähtepunkti hindamiseks kasutada direktiivis (EL) 2022/2464 (äriühingute kestlikkusaruandluse direktiiv) ja selle rakendusaktides sätestatud nõudeid ja juhiseid, kui need on olemas.</p>
<p>Kasutada tuleks rohe-, ülemineku- ja kestlikkusvõlakirjade ja aktsiate emiteerimisel avaldatavat teavet ja prospekte</p>	<p>Roheliste võlakirjade, kestlikkusvõlakirjade ja muude üleminekurahastuse tunnustega võlakirjade emitentide esitatud teabe abil saab valida välja investeeringud, mis on keskkonnaalasel terviklikud ja investorite jaoks huvipakkuvad.</p> <p>Euroopa roheliste võlakirjade määrusega ette nähtud suur läbipaistvus võimaldab valida ülemineku rahastamiseks projekte, mille keskkonnaalane terviklikkus on tagatud taksonoomiaga. Selliste investeeringute usaldusvärsust ja veenvust aitaks parandada tulukasutuse suurem läbipaistvus. Eriti hea oleks siduda see kestlikkuskünniste ja -sihtidega, mille ettevõtja on endale seadnud ja äriühingute kohta avalikustatava teabena avalikustanud.</p> <p>Selliste projektide rahastamisel, mis on kooskõlas kestlikule majandusele ülemineku muul viisil kui Euroopa roheliste võlakirjade määruses sätestatud standardite abil, võib saada palju teavet vabatahtliku avalikustamise mallide abil, mis on nimetatud määruses emitentide jaoks ette nähtud.</p> <p>Et hinnata projekti muude finantsriskide ja eeliste kõrval ka emiteeritavate instrumentide kestlikkusriske ja muid kestlikkusomadusi, saab üleminekujärgus ettevõtjate puhul kasutada emissiooniprospetsis üleminekueesmärkide ja üleminekurahastuse vajaduste kohta sisalduvat teavet ⁽¹⁷⁾.</p>

⁽¹⁷⁾ Sellise teabe olemasolu aitab tagada ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrusi (EL) 2017/1129, (EL) nr 596/2014 ja (EL) nr 600/2014, et muuta liidu avalikud kapitaliturud äriühingute jaoks atraktiivsemaks ning hõlbustada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate juurdepääsu kapitalile (COM(2022) 762 final), ja mille kohaselt peavad kestlikuks nimetatavate instrumentide emissiooniprospetsid sisaldama asjakohast kestlikkusalast teavet.